

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับ
กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย

ผู้ศึกษา นางสาวนัยนา เมฆหมอก **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์อารมณี สุวรรณपाल **ปีการศึกษา** 2547

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาต่อการปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย และ (2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมและ จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ครูผู้สอนพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนพระหฤทัย 4 โรงเรียน จำนวน 12 คน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงโรงเรียนพระหฤทัยที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 302 คน ได้มาโดยการเปิดตารางของเคร์จซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตราประมาณค่ามีค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่า 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมกาปฏิบัติตนตามคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.54 (2) นักเรียนมีความคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาในการส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนตามคุณธรรมและจริยธรรมอยู่ในระดับสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.56

คำสำคัญ คุณธรรมและจริยธรรม กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา

กิตติกรรมประกาศ

การทำค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก
รองศาสตราจารย์อารมณีย์ สุวรรณपाल อาจารย์ ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด และอาจารย์ ดร.บัญชา แสนทวี
ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำกำลังใจและติดตามการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระอย่างใกล้ชิดเสมอมา
นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง
ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและนักเรียนโรงเรียนในเครือคณะ
พระฤทธิย์ที่อำนวยความสะดวกในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และ
ขอขอบคุณอาจารย์สิทธิกร สุมาลี หัวหน้าฝ่ายทะเบียนและวัดผลที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาต่าง
ๆ และอาจารย์อรชร บุญถนอม ทำให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ดี ขอขอบคุณคณะ
ครูทุกท่านที่ให้กำลังใจและคำแนะนำต่าง ๆ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับการสนับสนุนและกำลังใจจากคุณพ่อประเทือง คุณแม่สาดี
เมฆหมอก พี่ ๆ และน้อง ๆ ตลอดจนคุณครูอาจารย์ในโรงเรียนพระฤทธิย์นนทบุรี ซึ่งผู้วิจัยถือว่ามีค่า
อย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้ครูอาจารย์ที่นับถือแต่
อดีตถึงปัจจุบันและผู้ที่เกี่ยวข้องในการศึกษาทั้งหมด

นัยนา เมฆหมอก

ธันวาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	5
เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	37
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของ ครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน	39
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา ที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	44
สรุปการวิจัย	44
อภิปรายผล	47
ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก	62
ก แบบสอบถามสำหรับครู	63
ข แบบสอบถามสำหรับนักเรียน	71
ค ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของครูพลศึกษาและ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย	79
ประวัติผู้ศึกษา	96

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอน	31
ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนโรงเรียนพระหฤทัย	31
ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม	37
ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม	38
ตารางที่ 4.3 แสดงความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยรวมและรายด้าน	39
ตารางที่ 4.4 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยรวมและรายด้าน	40
ตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยภาพรวม	41
ตารางที่ 4.6 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยภาพรวม	42

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2544: 1)

การพัฒนาคุณภาพประชากร ควรพัฒนาในด้านจิตใจที่ดีงาม เพื่อการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ถูกต้อง และเป็นการปลูกฝังลักษณะของความเป็นคนดี มีคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา การช่วยเหลือผู้อื่น ความเสียสละ ความสามัคคี มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องเรียนรู้กฎเกณฑ์ของสังคม และถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน การเรียนรู้ ระเบียบสังคม มีการดำเนินไปตลอดชีวิต การศึกษาตลอดชีวิตคือ กระบวนการขัดเกลาทางสังคม คนที่ได้รับการขัดเกลาอย่างต่อเนื่อง จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข มีวิถีชีวิตอยู่ในวัฒนธรรม อย่างมีระเบียบแบบแผนและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีบุคลิกภาพของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง วางตนอยู่ในกาลเทศะที่เหมาะสม (ประภาศรี สีหอำไพ 2543: 40)

คุณธรรมเป็นหลักธรรมที่สร้างความรู้สึกลึกซึ้งดี ในทางศีลธรรม มีคุณงามความดี ภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดี การกระทำที่ดีย่อมมีผลผลิตของความดี การเป็นผู้มีคุณธรรม คือ การปฏิบัติตนอยู่ในกรอบที่ดีงาม และมีความเข้าใจในเรื่องของการกระทำดี มีคุณธรรมเป็นกฎเกณฑ์สากลที่ตรงกัน (ประภาศรี สีหอำไพ 2543: 21)

จริยธรรม เป็นหลักความประพฤติที่อบรมกิริยา และปลูกฝังลักษณะนิสัย ให้อยู่ใน
ครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม คุณค่าทางจริยธรรมชี้ให้เห็นความเจริญงอกงามในการดำรงชีวิต
อย่างมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของบุคคลที่มีลักษณะทางจิตใจที่ดีงาม อยู่ในสภาพแวดล้อม
ที่โน้มนำให้บุคคลมุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่ว มีแนวทางความประพฤติอยู่ในเรื่องของความดี
ความถูกต้อง ปฏิบัติตนเพื่อให้อยู่ในสังคม ได้อย่างสงบเรียบร้อย (ประกาศรี สี่ห้าไฟ 2543: 17)

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนนั้น เป็นการส่งเสริมให้นักเรียน
มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความอดทนอดกลั้น รู้จักเสียสละ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มี
ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม การตัดสินใจที่ดี อารมณ์มั่นคง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี
ความสุข

กิจกรรมพลศึกษาเป็นพฤติกรรมที่เรียนรู้ได้จากการแสดงออกของนักเรียน จากการทำ
ได้สัมผัสกับกิจกรรมพลศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้นักเรียนได้มีการพัฒนาความสามารถของตน
ได้สร้างความคุ้นเคยกับกิจกรรมทางพลศึกษา การจัดการพลศึกษาในโรงเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็น
อย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญา
ควบคู่กันไป

นักเรียนบางส่วนยังขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านของการไม่ตรงต่อเวลา ขาด
ความรับผิดชอบต่องานที่ตนเองได้รับมอบหมาย ยังไม่รู้จักการควบคุมความประพฤติของตนเอง
ภายใต้กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อตกลง ขาดความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่ม ไม่
มีความเสียสละและการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ
กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน เพราะในรายวิชา
พลศึกษานั้นเป็นการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ รู้จักการ
เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม และที่สำคัญทำให้ผู้เรียนได้มีการ
พัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา ควบคู่กันไปด้วย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา
และนำมาเป็นหัวข้อในการศึกษาและนำมาเป็นหัวข้อในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียน
การสอนพลศึกษา ที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา
ดังกล่าวได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาต่อการปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย

2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

3.1.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 12 คน

3.1.2 นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 1,380 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

3.2.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 12 คน ครูผู้สอนใช้ทั้งหมดไม่มีการสุ่ม

3.2.2 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนพระหฤทัย โดยวิธีการเปิดตารางของ R.V. Krejcie and D.W. Morgan จำนวน 302 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 142 คน เป็นนักเรียนหญิงจำนวน 160 คน

3.3 ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่

3.3.1 ตัวแปรต้น คือ กระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอนรายวิชาพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ ขั้นเตรียม ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุป และการปฏิบัติเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม

3.3.2 ตัวแปรตาม คุณธรรมและจริยธรรม

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 **คุณธรรม** หมายถึง สภาพของคุณงามความดีภายในบุคคล ทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดี มีความรัก ความเมตตา และความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

4.2 **จริยธรรม** หมายถึง ความประพฤติอันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและสังคม เป็นการกระทำทั้งทางกาย วาจาที่ดีงาม

4.3 **คุณธรรมและจริยธรรม** หมายถึง ความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม จากลักษณะหรือพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออก และเป็นที่ยอมรับของสังคม เกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นถูกต้องและเหมาะสม ได้แก่

4.3.1 **ความรับผิดชอบ** หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ไม่ต้องมีใครเตือน

4.3.2 **ความมีระเบียบวินัย** หมายถึง การควบคุมความประพฤติ ปฏิบัติให้ถูกต้องเป็นนิสัย

4.3.3 **การตรงต่อเวลา** หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตรงตามระยะเวลาที่กำหนด

4.3.4 **ความเสียสละ** หมายถึง การละซึ่งความเห็นแก่ตัว ใช้เวลาของตนเอง ปฏิบัติงานหรือกิจกรรมที่ตนเองได้รับมอบหมายอย่างครบถ้วน

4.4 **กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา** หมายถึง ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษา ที่ส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรม ประกอบด้วยขั้นเตรียม ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุปและการปฏิบัติเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม

4.5 **ครู** หมายถึง ครูผู้สอนรายวิชาพลศึกษาช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

4.6 **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 มีกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมและจริยธรรม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย

5.2 เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมและจริยธรรมในกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา รายวิชา พลศึกษา

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย “เรื่องการศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนำเสนอ ดังต่อไปนี้

1. เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา
  - 1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพลศึกษา
  - 1.2 พัฒนาการของเด็กประถมศึกษา
  - 1.3 กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา
  - 1.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับพลศึกษา
2. เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม
  - 2.1 ความหมายและความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม
  - 2.2 ทฤษฎีการปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรม
  - 2.3 หลักการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
  - 2.4 บทบาทครูในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
  - 2.5 วิธีการของครูในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา

1.1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับพลศึกษา

สังคมใดมีความเจริญมากน้อยเพียงใด ประการสำคัญที่จะสังเกตได้ก็คือ คุณภาพของประชากรส่วนใหญ่ ที่จะต้องเป็นผู้มีสมรรถภาพทางกายและสมรรถภาพทางจิตที่ดี มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความอดทนอดกลั้น รู้จักเสียสละ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม มีความซื่อตรง ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม การตัดสินใจที่ดี อารมณ์มั่นคง และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของสังคม คุณลักษณะเหล่านี้ สามารถทำให้เกิดขึ้นได้จากการเข้าร่วมในชั้นเรียนรายวิชาพลศึกษา และโปรแกรมพลศึกษาในโรงเรียน ซึ่งควรเริ่มกับเด็กก่อน

ช่วงชีวิตอื่น เพราะเด็กอยู่ในวัยที่สอนง่าย รับรู้และเรียนรู้ได้เร็ว เด็กที่มีพื้นฐานดีจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพต่อไป (จิรากรรณ์ ศิริประเสริฐ 2543 : 1-2)

กิจกรรมพลศึกษาเป็นพฤติกรรมที่เรียนรู้ได้สำหรับเด็ก ๆ แล้วการที่จะให้เขามีนิสัยรักการออกกำลังกายเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เราจะต้องให้การศึกษาก่อนตั้งแต่ยังเด็ก เกี่ยวกับความสำคัญของกิจกรรมพลศึกษาที่ช่วยในการรักษาและคงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดี เด็กควรจะได้เรียนไม่ใช่แค่เพียงทักษะและกิจกรรมพลศึกษาให้เป็นปกตินิสัย (Safrit, 1995:1 อ้างถึงใน จิรากรรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 22)

การให้ความรู้ด้านพลศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ช่วยให้นักเรียนได้แสดงออก มีประสบการณ์ และสัมผัสกับกิจกรรมพลศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ หลักสูตรและตารางกิจกรรมพลศึกษาทั้งปี ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาความสามารถของตน มีความคุ้นเคยกับกิจกรรมพลศึกษาชนิดต่าง ๆ ประสบการณ์เหล่านี้ทำให้นักเรียนสามารถเลือกกิจกรรมที่ตนชื่นชอบเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

การจัดการพลศึกษาในระดับประถมศึกษา ควรตอบสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละคนได้ ไม่ว่านักเรียนที่เล่นกีฬาเก่งหรือนักเรียนที่เล่นกีฬาไม่เก่ง เป็นการให้ประสบการณ์ที่สนุกสนานอย่างแท้จริง สำหรับนักเรียนและครูเอง โปรแกรมพลศึกษาที่ดีจะสนับสนุนให้บรรยากาศของการเรียนดีตามไปด้วย

ด้วยเหตุนี้การจัดการพลศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ และสติปัญญาควบคู่กันไป ซึ่งหาได้ไม่ครบในวิชาอื่น ครูพลศึกษา ครูประจำชั้น ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตร จำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องของการจัดการพลศึกษา โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานสำคัญของการจัดการศึกษาพลศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป (จิรากรรณ์ ศิริประเสริฐ 2543 : 1-2)

ความหมายของพลศึกษานักการพลศึกษาต่างประเทศที่มีชื่อเสียงหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า พลศึกษา ไว้ดังนี้ (จิรากรรณ์ ศิริประเสริฐ 2543 : 3-6)

เจนนี่ (Jenny, 1961: 13 อ้างถึงใน จิรากรรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 2) ให้ความหมายของพลศึกษาว่าหมายถึง การศึกษาที่แตกต่างจากการศึกษาสาขาวิชาอื่น เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาบุคคลโดยใช้กิจกรรมทางกายที่ได้เลือกสรรแล้ว มาสอนให้นักเรียนได้พัฒนาไปในด้านต่าง ๆ พร้อม ๆ กัน ดังนั้นการพลศึกษาจึงมีคุณค่ามากกว่าการเล่นหรือการออกกำลังกายเพียงอย่างเดียว

วิลเลียม (Williams, 1964: 13 อ้างถึงใน จิรากรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 2) ได้ให้คำจำกัดความไว้แนวเดียวกับเจนนีว่าพลศึกษาคือ ผลรวมของกิจกรรมของมนุษย์ที่ได้เลือกสรรแล้วอย่างเหมาะสม ตามชนิด ประเภท และนำไปสู่ผลตามที่ต้องการนั้น วิลเลียมเน้นว่าพลศึกษาอาศัยกิจกรรมทางกายเป็นสื่อในการเรียนรู้ แต่ผลการเรียนไม่ได้เกิดเฉพาะทางร่างกายเพียงส่วนเดียว พลศึกษายังมีอิทธิพลทำให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ อีกด้วย เช่น การตอบสนองทางด้านอารมณ์ สัมพันธภาพส่วนบุคคล ความเจริญในด้านพฤติกรรมทางสังคมสำหรับเด็ก การเรียนรู้ทางด้านจิตใจ รวมทั้งผลด้านสติปัญญา และสุนทรียภาพ เพราะร่างกายพัฒนาขึ้น จิตใจก็ได้รับการเรียนรู้เพิ่มขึ้น

บูเชอร์ (Bucher, 1964: 31 อ้างถึงใน จิรากรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 2) ให้ความหมายของพลศึกษาว่าหมายถึง ส่วนที่สำคัญของกระบวนการทางการศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยใช้กิจกรรมทางพลศึกษาที่เลือกสรรแล้วเป็นเครื่องมือที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาในด้านดังกล่าว

บุ๊กวอลเตอร์ และแวนเดอร์ ซีแวก (Bookwalter and Vander Zwaag, 1968: 4 อ้างถึงใน จิรากรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 3) ได้แสดงทัศนะไว้ว่า พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา และมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา พลศึกษาไม่ได้มุ่งวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างแต่มีวัตถุประสงค์โดยทั่ว ๆ ไป เช่นเดียวกับการเรียนวิชาอื่น ๆ

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2533 33) กล่าวสรุปไว้ว่าพลศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความเจริญงอกงาม มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้เลือกสรรแล้วเป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ และให้ข้อคิดว่าการพลศึกษาจะใช้สื่อกลาง (Medium) โดยการจัดประสบการณ์ในด้านกิจกรรมพลศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเกิดการเรียนรู้จากการที่ได้มีส่วนร่วมโดยตรง ซึ่งจะแตกต่างจากการศึกษาแขนงอื่น

วิสูตร กองจินดา (2527: 33) ให้ความหมายของพลศึกษาตามรูปศัพท์ว่า หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับการกีฬา การบริหารร่างกาย การเล่นเกม และการศึกษาเกี่ยวกับร่างกายโดยใช้กิจกรรมพลศึกษาเป็นสื่อ เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาด้านพุทธิศึกษา ทักษะ การมีทัศนคติที่ดีเชื่อมั่นในตนเอง มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ และมีพลานามัยดี ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาทั่วไป

บุญส่ง เอี่ยมละออ (2528: 6) แสดงความคิดเห็นว่าพลศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาทั้งหมด ซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานการณ์ ปฏิริยาตอบสนองของกล้ามเนื้อต่อ

สิ่งเร้าหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นการตอบสนองของทุกส่วนของร่างกาย ทั้งในรูปของการใช้สติปัญญา ความสามารถ และการแสดงออกด้วยการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ

ศักดิ์ชาย ทัพสุวรรณ (2530: 28) กล่าวสรุปไว้ว่าผลศึกษาไม่ใช่กีฬาศึกษา ผลศึกษา คือ ศาสตร์ที่มีความสำคัญที่ควรแก่การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านร่างกายและการทำงานของร่างกาย

ความหมายของคำว่าผลศึกษา ซึ่งนักการศึกษาต่างก็ได้เสนอแนะความหมายของไปตามประสบการณ์และการรับรู้ของแต่ละบุคคล ดูประหนึ่งว่า บุคคลนั้น ๆ จะไม่สามารถให้ความหมายที่ครอบคลุม คำว่า ผลศึกษา ได้ทั้งหมด เปรียบได้กับการให้คนตาบอดสัมผัสสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วให้อธิบาย เขาก็จะอธิบายได้เฉพาะส่วนที่เขาสัมผัสเท่านั้น หรือแม้แต่ส่วนเดียว คนตาบอดสองคนก็ตอบได้ไม่เหมือนกันเลยทีเดียว ดังนั้นความหมายของผลศึกษาก็เช่นเดียวกัน นักผลศึกษาให้ความหมายไว้ว่าอย่างไรจะขึ้นอยู่กับความคิดเห็นส่วนตัวของแต่ละท่าน ความคิดเห็นเหล่านั้นขึ้นอยู่กับผลศึกษาที่นักผลศึกษานั้นสัมผัสอยู่ยังไม่เหมือนกันอีกด้วย ดังนั้นนักผลศึกษาจึงไม่สามารถให้คำจำกัดความที่เหมือนกันได้เลยทีเดียว

การผลศึกษาในที่นี้อาจจะกล่าวได้ว่า เป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งของการศึกษาทั่วไปที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการเจริญงอกงามและมีพัฒนาการหลายด้านพร้อม ๆ กัน ได้แก่ ด้านร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายที่เลือกสรรแล้ว เป็นสื่อในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมหรือปฏิบัติโดยตรงด้วยตนเองเท่านั้น จึงจะเกิดผล

วัตถุประสงค์ของการผลศึกษาในระดับประถมศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา วิชาผลศึกษาจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาการไปตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เช่นเดียวกับวัตถุประสงค์พื้นฐานทางการศึกษาทั่วไป ศักยภาพเหล่านี้ประกอบด้วยการให้นักเรียนได้พัฒนาในด้านทักษะ สติปัญญา การเรียนรู้ การรู้จักคิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักการสื่อสาร มีความคิดเป็นของตนเอง การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น รวมถึงการพัฒนาด้านทักษะกลไกการเคลื่อนไหวของร่างกายอย่างมีประสิทธิภาพและสวยงาม วิชาผลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งการที่จะช่วยให้เป้าหมายเหล่านี้เป็นจริงขึ้นมาได้ ก็โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนผลศึกษา ในระดับประถมศึกษาให้ชัดเจนดังนี้ (Kirchner, 1983: 9-13 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 22)

เพื่อช่วยให้ร่างกายมีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการ เด็กทุกคนที่เกิดมามี พันธุกรรมเป็นตัวกำหนดส่วนสูง น้ำหนัก และคุณลักษณะต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วปัจจัยทาง สิ่งแวดล้อม เช่น การได้รับโภชนาการที่เหมาะสม การพักผ่อนนอนหลับที่เพียงพอ การปราศจาก โรคภัยไข้เจ็บ และการเลี้ยงดูของบิดามารดา จะมีผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก นอกเหนือจากปัจจัยที่กล่าวมาแล้ว มีหลักฐานที่เชื่อถือได้ว่า การเจริญเติบโตโดยปกติและการ พัฒนาของกระดูก กระดูกอ่อนและกล้ามเนื้อ จะเกิดขึ้นได้เมื่อเด็กได้รับการออกกำลังกายที่ ต่อเนื่องและเหมาะสมในระยะเวลาที่เด็กกำลังเจริญเติบโตเท่านั้น การออกกำลังกายโดยสม่ำเสมอจะ ช่วยเพิ่มความหนาของกระดูกเนื่องจากการเพิ่มการสะสมของแร่ธาตุในกระดูกทำให้กระดูกใหญ่ ขึ้นและแข็งแรง (Kirehner, 1983: 9-13 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 22)

เพื่อพัฒนาและคงไว้ซึ่งประสิทธิภาพสูงสุดของสมรรถภาพทางกาย เด็กที่มีร่างกาย แข็งแรงจะไม่เห็น้อย่างในการประกอบกิจกรรมในชีวิตประจำวัน และยังมีพลังเหลือสำรองไว้ใช้ อีกต่างหากในคราวที่ร่างกายจำเป็นต้องใช้ มีแนวโน้มว่า เด็กที่ร่างกายแข็งแรงจะมีการควบคุม อารมณ์ตนเองได้ดี มีการปรับตัว และชอบที่จะเข้าสังคม การออกกำลังกายที่หนักจะช่วยให้เด็กมี น้ำหนักที่เหมาะสมกับวัย สมรรถภาพทางกายที่สูงสุดในวัยเด็กจะช่วยให้เด็กมีความพึงพอใจใน การเข้าร่วมเล่นกีฬา และกิจกรรมพลศึกษาอื่น ๆ นอกจากนี้แล้ว การมีสมรรถภาพทางกายที่ดี จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความแข็งแรง ความทนทานของระบบไหลเวียนโลหิต การมีสุขภาพที่ดี ร่างกาย เจริญเติบโตแข็งแรง และมีความสามารถในการแสดงออกของร่างกายอย่างสูงสุด การพัฒนา ทางด้านร่างกายเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา การเรียนรู้ และจินตนาการ (Kirehner, 1983: 9-13 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 22)

เพื่อพัฒนาทักษะทางกายที่เป็นประโยชน์ การเคลื่อนไหวทุกอย่างที่ใช้ในการทำ กิจกรรม ซึ่งได้แก่ การเดิน การวิ่ง การปีนป่าย การเคลื่อนไหวที่ใช้ในการเล่นกีฬา ถือได้ว่าเป็นทักษะ ทางกายที่เป็นประโยชน์ทั้งสิ้น ทักษะเหล่านี้ ไม่สามารถทำให้มีขึ้นในระยะเวลาอันสั้นได้ หากต้อง ใช้เวลาฝึกหัดเป็นเวลานาน วัยเด็กซึ่งเป็นวัยที่ระบบประสาทและกล้ามเนื้อกำลังปรับตัว การเรียนรู้ หรือการฝึกหัดจึงเกิดได้ง่าย ท่าทางและทักษะที่ถูกต้องจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนรู้ทางด้าน กลไกและทักษะกีฬาต่อไป จึงเป็นหน้าที่ของครูพลศึกษาที่จะช่วยให้เด็กแต่ละคนได้พัฒนาทักษะ กลไกการเคลื่อนไหวเหล่านี้ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ในการทำกิจกรรม การดำเนิน ชีวิตประจำวันและกิจกรรมการพักผ่อน (Kirehner, 1983: 9-13 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 22)

เพื่อพัฒนาทางด้านสังคมและอารมณ์ บุคคลที่มีวุฒิภาวะทางสังคม คือ บุคคลที่ทำงานกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นที่ยอมรับนับถือของผู้อื่น มีบุคลิกลักษณะที่ดี และมีน้ำใจ นักกีฬา สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ทางหนึ่ง โดยการเล่นกีฬาเป็นทีม หรือการทำกิจกรรมกลุ่มในสถานการณ์ของการเล่นต้องมีการวางกฎกติกาให้ชัดเจน เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตาม เป็นการฝึกการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย (เสรี โอบาส. 2532 :16)

1.2 การพัฒนาของเด็กประถมศึกษา

เด็กวัยประถมศึกษาโดยทั่วไปมีอายุระหว่าง 6-12 ปี เป็นวัยที่สนุกสนาน มีความกระตือรือร้น ความมั่นคง และความรับผิดชอบ มีพัฒนาการที่สำคัญ ๆ และมีความพร้อมมากขึ้น สามารถเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและเริ่มสนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวกว้างมากขึ้น เด็กเริ่มจะปรับตัวให้เข้ากับสังคมนอกบ้าน จะมีโลกเป็นของตนเองและโลกที่ร่วมกับเพื่อนรุ่นเดียวกันในด้านของภาษาที่ใช้ ค่านิยม ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิดและอื่น ๆ การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางด้านร่างกาย ทักษะกลไก สติปัญญา อารมณ์ และสังคม จะมีอิทธิพลต่อกันและเกี่ยวกันพัน พัฒนาการด้านหนึ่งจะมีผลต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ และพัฒนาการทุก ๆ ด้านเหล่านี้จะมีผลต่อการพัฒนาการโดยส่วนรวมของเด็ก (จิรกรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 23-34)

พัฒนาการทางด้านร่างกาย การเจริญเติบโตของร่างกายของเด็กในวัยประถมศึกษาจะช้าลง โดยเฉพาะจากอายุ 8 ปีไปจนถึงระยะสุดท้ายของวัยนี้ ที่เป็นเช่นนี้จะช่วยให้เด็กได้เคยชินกับการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในด้านต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตามส่วนสูงและน้ำหนักจะเพิ่มขึ้นอย่างคงที่และสม่ำเสมอ (Demura and others, 1991: 278-287 อ้างถึงใน วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ 2533: 25)

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา การพัฒนาทางด้านสติปัญญานั้นแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะการใช้ประสาทสัมผัส (อายุ 0-2 ปี) ระยะเตรียมการ (อายุ 2-7 ปี) และระยะเรียนรู้สิ่งที่เป็นนามธรรม (อายุ 11-15 ปี) จะเห็นได้ว่า เด็กวัยประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระยะเรียนรู้ในสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม (พรณี ช.เจนจิต. 2525 : 87-90) ระยะเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรม เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการอยู่ในขั้นที่สามารถใช้สมองคิดอย่างมีเหตุผล แต่ยังไม่สามารถคิดเป็นนามธรรมได้ เด็กจะคิดเป็นรูปธรรมหรือจากประสบการณ์จริง ๆ สามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องความคงตัวของสิ่งต่าง ๆ เช่น ของแข็งหรือของเหลวจำนวนหนึ่ง แม้ว่าจะเปลี่ยนรูปร่างไปก็ยังคงมีน้ำหนักและปริมาตรเท่าเดิม เด็กมีความสามารถในการคิดย้อนกลับ

พัฒนาการทางด้านสังคมและอารมณ์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 นั้น เด็กจะลดการแสดงออกทางอารมณ์ที่โง่งมงายมาเป็นการรู้จักใช้เหตุผลมากขึ้น การควบคุมทางอารมณ์ดีขึ้นทางด้านส่วนตัวและในสถานการณ์ที่เป็นกลุ่ม ระมัดระวังตนไม่ทำให้ผู้อื่น

กระทบกระเทือนจิตใจ เด็กหญิงและเด็กชายเริ่มมีความสนใจแตกต่างกัน บางครั้งความคิดเห็น อาจจะไม่ตรงกันถึงขนาดโต้เถียงกันอย่างรุนแรง มีการแข่งขันกันในเรื่องเพศทั้งด้านการเรียน และกีฬา ถึงแม้ว่าทั้งสองเพศจะทำกิจกรรมร่วมกันในชั้นเรียน แต่ก็ปรากฏว่ามีการแยกกลุ่มเป็น กลุ่มของเด็กชายและกลุ่มของเด็กหญิง กลุ่ม (Gang) เป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งสำหรับเด็กในวัยนี้ เด็กจะ เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดโดยเฉพาะ จะยอมรับข้อตกลงและกติกาของกลุ่มได้เป็นอย่างดี ดีด้วยความซื่อสัตย์ มีการตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมากันเองภายในกลุ่ม ความต้องการที่จะร่วมกิจกรรมกับ เพื่อน ๆ มีมากมายจนเป็นลักษณะเด่นของเด็ก (Schurr, 1980: 21 อ้างถึงใน จิรากรรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 22)

ลักษณะพัฒนาการ ความต้องการ และกิจกรรมพลศึกษาของเด็กวัยประถมศึกษา เด็กส่วนมากเข้าสู่ระบบโรงเรียนในลักษณะที่มีความพร้อมแตกต่างกันออกไป อีกทั้งยังมีความ แตกต่างกันในเรื่องภูมิหลัง ความสามารถ ความสนใจ และความต้องการด้านอื่น ๆ จึงจำเป็นที่ครู จะต้องตระหนักถึงลักษณะของเด็กทุกคน เพื่อช่วยเหลือให้เด็กได้ประสบผลสำเร็จสูงสุดตาม ศักยภาพการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบทางด้านธรรมชาติและสังคมที่ช่วยสนับสนุนหรือหยุด ความสามารถของเด็กในการเรียนรู้จะช่วยให้ครูได้จัดวางแผนและหาวิธีการเพื่อจัดโปรแกรมที่ดีให้ เหมาะสมกับเด็กมากที่สุด การทราบถึงพัฒนาการของเด็กในแต่ละระดับนั้นเป็นสิ่งที่พอจะทำนาย ได้ โดยศึกษาจากความพร้อมของพฤติกรรมที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งมักจะถูกกำหนดโดยกลุ่มอายุ เป็นเกณฑ์ แต่จะต้องระลึกอยู่เสมอว่า ลำดับของอายุไม่ได้เป็นตัวกำหนดความพร้อม อย่างไรก็ตาม โรงเรียนส่วนใหญ่ยังคงยึดถือการแบ่งกลุ่มเด็กด้วยอายุและระดับชั้น ซึ่งในแต่ละระดับดูเหมือนว่า เด็กจะมีลักษณะคล้ายคลึงมากกว่าแตกต่างกัน (จิรากรรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 30)

1.3 กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา

การสอนในระดับชั้นประถมศึกษามุ่งเน้นที่การพัฒนาการของนักเรียนมากกว่าที่ จะเน้นในเรื่องของเนื้อหาความรู้ที่นักเรียนได้รับ บทบาทของครูคือช่วยให้นักเรียนได้มีการพัฒนา เติมความสามารถในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนได้ แสดงออกในเรื่องของพรสวรรค์ด้านความคิดสร้างสรรค์ การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพยายามและกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน การร่วมมือกันระหว่างครูและศิษย์ จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศของการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่สัมพันธภาพที่ดี หน้าที่ของครูพลศึกษาก็ เหมือนกันกับครูในสาขาวิชาอื่น ๆ คือ จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียน ทักษะและความคิดรวบยอดต่าง ๆ อย่างไรก็ตามในการสอนทักษะและความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการ เคลื่อนไหวในวิชาพลศึกษาไม่สามารถที่จะสอนด้วย วิธีการ รูปแบบ หรือหลักการใดโดยเฉพาะ

ดังนั้นครูแต่ละคนควรพัฒนารูปแบบการสอนของตนเองขึ้นมาโดยอาศัยหลักการและทฤษฎีต่างๆ (จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 112)

กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของนักเรียน และครู โดยเริ่มจากการเลือกเนื้อหาในการสอนที่ยึดเป้าหมายของหลักสูตร การพัฒนาวัตถุประสงค์ ที่ช่วยส่งเสริมให้การสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียนได้ อย่างเต็มที่ รูปแบบการสอนซึ่งเป็นที่คุ้นเคยและเป็นที่ยอมรับในการสอนพลศึกษา แบ่งออกกว้าง ๆ ได้แก่

1. รูปแบบการสอนที่ครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Oriented Styles) หรือวิธีการตรง (Direct Methods) หรือบางครั้งเรียกว่า รูปแบบการสอนแบบบรรยายสาธิต เป็นรูปแบบที่ครูและนักเรียนคุ้นเคยมากที่สุด ครูเป็นผู้กำหนดบทบาทในการเรียนการสอน นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติตามที่ครูสั่ง เป็นรูปพิมพ์เดียวกันหมด (Corbin, 1976: 131-157 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543:142)

2. รูปแบบการสอนที่ครูและนักเรียนร่วมมือกัน (Teacher-Learner Cooperative Styles) หรือวิธีสอนแบบจำกัด (Limitation Method) ครูนำนักเรียนไปสู่ความสำเร็จโดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีการจัดวางแผนไว้เป็นอย่างดี แต่ในการปฏิบัติกิจกรรมยังถูกจำกัดโดยครูผู้สอนเป็นบางส่วน ครูต้องตั้งปัญหาให้นักเรียนได้คิดและทดลองทางเลือกหลาย ๆ ทาง ก่อนที่จะพบทางเลือกที่ถูกต้องที่สุด วิธียวมถึงการสอนโดยการใช้งาน การสอนแบบเป็นกลุ่มย่อย การสอนเป็นสถานี และการแลกเปลี่ยนกันระหว่างครูและนักเรียน (Corbin, 1976: 131-157 อ้างถึงใน จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 142)

ขั้นของการสอนทักษะในแต่ละขั้นตอนของการสอนทักษะมีเนื้อหาและรายละเอียดที่สามารถแบ่งแยกเป็นกี่ขั้นตอนก็ได้ แล้วแต่ความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของครูที่จะนำรายละเอียดของขั้นตอนต่อไปนี้ประยุกต์ใช้ (จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 132-137)

ขั้นเตรียม เป็นการกล่าวนำในชั้นเรียน ควรพูดอย่างสั้น ๆ เข้าใจง่าย และพูดตรง ๆ หลีกเลี่ยงการพูดที่เต็มไปด้วยรายละเอียดมากมาย ให้ออกนักเรียนว่าชั่วโมงนี้นักเรียนจะเรียนเรื่องอะไร ทำไม่ถึงจะเป็นต้องเรียนวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนของครูจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความสนใจและตั้งใจเรียน ภาษาที่ใช้ต้องให้เหมาะสมกับระดับอายุของนักเรียน ในการนำเข้าสู่บทเรียนก่อนการอธิบายและสาธิต เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุดต้องแน่ใจว่าทำอย่างไรจึงให้นักเรียนตั้งใจฟังขณะที่ครูกำลังพูด ครูบางคนใช้การเล่าเรื่องที่ น่าสนใจหรือเรื่องตลก

เพื่อดึงดูดให้นักเรียนตั้งใจฟัง ความกระตือรือร้นกระฉับกระเฉงของครูต่อการสอน มีส่วนต่อความตั้งใจเรียนของนักเรียนเช่นกัน ครูแต่ละคนจะมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปแล้วแต่บุคลิกลักษณะของครูผู้สอน

ขั้นตอนการ ก่อนทำการสอน ครูต้องอธิบายและสาธิตให้นักเรียนดูว่าทำอย่างไร การอธิบายและสาธิตช่วยเพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามทิศทางที่ครูกำหนดให้ และเป็น การตรวจสอบว่านักเรียนเข้าใจหรือไม่ ทางที่ดีอาจทำการอธิบายและสาธิตในแต่ละทักษะและให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทันที เมื่ออธิบายหรือสาธิตจะต้องพูดออกเสียงดังและพูดชัด หันหน้าเข้าหา นักเรียน อธิบายเป็นขั้นตอนอย่างถูกต้อง มีบางครั้งขณะที่ครูอธิบายอาจต้องให้นักเรียนช่วยสาธิตประกอบ

ขั้นสรุปหลังจากที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นอธิบายและการสาธิต ซึ่งนักเรียนจะได้รับการฝึกปฏิบัติจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้จัดขึ้นแล้ว ครูผู้สอนและนักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการสรุปเกี่ยวกับกิจกรรมที่ปฏิบัติเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ด้วย

3. บทบาทของครูในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา

ในแต่ละขั้นตอนของการสอนทักษะมีเนื้อหาและรายละเอียดที่สามารถแบ่งแยกออกเป็นกี่ขั้นตอนก็ได้ แล้วแต่ความต้องการ ความสนใจและความรู้ความสามารถของครู ที่จะนำรายละเอียดของขั้นตอนแต่ละขั้นไปประยุกต์ใช้ (จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 132-134)

ขั้นเตรียม เป็นการกล่าวนำในชั้นเรียน ควรพูดอย่างสั้น ๆ เข้าใจง่าย และพูดที่เต็มไปด้วยรายละเอียดมากมาย ให้นักเรียนรู้ว่า ชั่วโมงนี้นักเรียนจะเรียนเรื่องอะไร ทำไมจึงต้องเรียน ขั้นเตรียมเป็นขั้นที่มีวิธีการซึ่งครูจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและตั้งใจเรียน ภาษาที่ใช้ต้องให้เหมาะสมและช่วยเพิ่มแรงจูงใจให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด ครูต้องแน่ใจว่า ทำอย่างไรที่จะทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน มีความรับผิดชอบและให้ความสนใจในการเข้าชั้นเรียน เช่น การสร้างระเบียบปฏิบัติก่อนการเริ่มเรียน เนื่องจากในชั่วโมงพลศึกษามีจำกัด จำเป็นที่จะต้องตั้งกฎระเบียบให้นักเรียนทุกคนได้ปฏิบัติโดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ เช่น ให้นักเรียนรวมกันในสถานที่ ๆ กำหนดให้ ครูเป่านกหวีดหรือสัญญาณอื่นที่เป็นที่เข้าใจกันระหว่างครูและนักเรียน

ขั้นดำเนินการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูเป็นสิ่งกระตุ้นที่มีความสำคัญมากที่สุดที่จะให้นักเรียนเกิดความสนใจและเกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ในการเข้าร่วมกิจกรรมและการปฏิบัติกิจกรรมและทักษะต่าง ๆ ครูสามารถปลูกฝัง สร้าง ข้อตกลง ระเบียบการปฏิบัติในการเข้าร่วมการฝึกทักษะตามกระบวนการของครูผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นสรุปหลังจากที่ได้ปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรม ครูก็สามารถเลือกใช้วิธีการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณธรรมและจริยธรรมในด้านต่าง ๆ คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา ความเสียสละ และความสามัคคี

1.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับพลศึกษา

ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับพลศึกษา ทฤษฎีและกฎเกณฑ์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาพลศึกษา (สมคิด ชิตประสงค์ 2528: 19-22)

1. ทฤษฎีธอนไดค์ (Thorndike's Theory) ธอนไดค์เป็นผู้ที่เชื่อในทฤษฎีแห่งการกระตุ้นและตอบสนอง เขาได้ตั้งกฎการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้การแสวงหาวิธีการที่จะทำให้การเรียนการสอนทางพลศึกษามีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น กฎของการเรียนรู้ของธอนไดค์ ได้แก่

1.1 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎนี้มีใจความว่า เมื่อร่างกายมีความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม หรือกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป การที่ร่างกายได้ลงมือกระทำย่อมทำให้เกิดความพอใจและนัยตรงกันข้ามหากร่างกายถูกชะงักมิให้กระทำ จะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจ และเมื่อร่างกายยังไม่พร้อมที่จะกระทำ ย่อมมีผลเช่นเดียวกับเมื่อร่างกายพร้อมแล้วไม่ได้กระทำนั่นเอง ในทางพลศึกษานั้น ต้องการความพร้อมทั้งกายและใจในการเรียน กล่าวคือ ในทางด้านจิตใจจะต้องมีวุฒิภาวะและมีเหตุผล เข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ดีพอควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทางด้านร่างกาย จะต้องมีความพร้อมในปัจจุบันที่จะทำให้มีการเรียนทักษะต่าง ๆ หรือกล้ามเนื้อจะต้องมีพัฒนาการดีพอที่จะรับกิจกรรมนั้นได้ หรือฝึกให้มีทักษะในกิจกรรมนั้น ๆ ได้ เช่น มีความแข็งแรง ทนทาน ว่องไว ฯลฯ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมให้แก่เด็กในแต่ละระดับ ครูพลศึกษาต้องดูความพร้อมของเด็กด้วยว่าควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กอย่างไร

1.2 กฎแห่งการฝึก (Law of Exercise) กฎนี้กล่าวว่า ถ้าหากร่างกายได้กระทำพฤติกรรมใดซ้ำ ๆ อยู่เสมอ หรือได้ใช้พฤติกรรมนั้นบ่อย ๆ จะมีผลให้ร่างกายฝึกฝนพฤติกรรมนั้นติดตัว และจะทำให้ร่างกายได้กระทำพฤติกรรมนั้นได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ และในทางตรงกันข้าม พฤติกรรมใดที่ร่างกายไม่ค่อยได้ใช้ พฤติกรรมนั้นมีท่าทีว่าจะถูกลืมไป ถึงไม่ลืมก็ไม่อาจกระทำให้

ถูกต้องสมบูรณ์นัก การกระทำซ้ำ ๆ นั้นจะมีผลสมบูรณ์ก็ต่อเมื่อผู้กระทำมีความเข้าใจจุดหมายในการกระทำและตั้งใจทำ จากกฎข้อนี้ ถ้าจะให้การเรียนรู้มีผลดี จึงต้องมีการฝึกหัดในทางพลศึกษา การฝึกหัดเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก เพราะกล้ามเนื้อถ้ามีการใช้บ่อย ๆ สมรรถภาพจะดีขึ้น การเคลื่อนไหวดีขึ้น มีผลให้ทักษะดีขึ้น

1.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) กฎนี้กล่าวว่า เมื่อผลที่ได้รับก่อให้เกิดความชื่นบาน พึงพอใจ มีความสมประสงค์เกิดควบคู่กับการตอบสนองของร่างกายอย่างไรก็ตาม การตอบสนองอย่างนั้น ๆ มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก และยับยั้งห้ามเมื่อการตอบสนองของร่างกายควบคู่หรือตามมาด้วยความไม่สบายใจ เจ็บปวด ไม่สมประสงค์ การตอบสนองดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะไม่เกิดขึ้นอีก หรืออาจกล่าวได้ว่าสิ่งใดที่เคยทำแล้วเกิดความสุขมักจะทำซ้ำ ๆ อีกเพื่อหวังความสุขนั้น จะเห็นว่า กฎข้อนี้มีความจำเป็นในทางพลศึกษามาก เพราะคนเราชอบหรือทำในสิ่งใดต่อไปเมื่อผลที่ได้ออกมามีความพอใจ เมื่อพอใจก็จะกระทำบ่อยครั้ง เมื่อทำบ่อยครั้งก็เกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะ ฉะนั้นในการสอนพลศึกษา ครูพลศึกษาต้องสร้างบรรยากาศในการเรียนนั้น ๆ ให้เป็นที่พอใจของผู้เรียน เช่น ให้ผู้เรียนมีความสำเร็จในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสนุกสนาน จะทำให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาและเกิดการเรียนรู้

2. ทฤษฎีการลองผิดลองถูก (Trial and Error Theory) ทฤษฎีกล่าวถึงการเรียนแบบลองผิดลองถูก คือการลองทำหลายครั้ง ลองแล้วลองอีก ก็สามารถที่จะทำให้ถูกต้องได้ในทางพลศึกษานั้นอาจนำทฤษฎีนี้มาใช้ในการเรียนเกี่ยวกับทักษะทางกลไกได้ แต่ในการสอนนั้นจะต้องแนะนำหลักเกณฑ์และวิธีการที่ถูกต้องในการกระทำ ให้รู้ว่าจะผิดอะไรถูกต้องเสียก่อน เมื่อนักเรียนรู้วิธีแล้วก็ให้ลองทำดู ครั้งแรก ๆ อาจทำได้ไม่ถูกต้อง แต่เมื่อลองทำซ้ำบ่อย ๆ ต่อไปก็จะพัฒนาขึ้นจนทำได้ถูกต้อง

3. ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยการกระทำปะติดปะต่อกันไปจนประสาทรับรู้ คือเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ด้วยการสร้างเงื่อนไขขึ้นมา เช่น อีเวน พี พาฟลอฟ ได้ทำการทดลองสุนัขกระดิ่งทุกครั้งที่ให้อาหารสุนัขต่อมาสุนัขได้ยินเสียงกระดิ่งก็น้ำลายไหลเพราะเกิดการเรียนรู้ว่าได้ยินเสียงกระดิ่งจะได้กินอาหาร ในทางพลศึกษาถือว่าการเรียนทักษะเป็นการสร้างเงื่อนไขอย่างหนึ่ง แต่ทักษะจะต้องใช้สมองและความคิดด้วยมิใช่มีสิ่งเร้าอย่างเดียว ทฤษฎีนี้นำมาใช้ในกรณีที่ต้องทำสิ่งต่าง ๆ ติดต่อกันไปเป็นอัตโนมัติ เช่น ในการสอนตีเทนนิส สอนการตีด้วยลูกหน้ามือ หลังมือ สอนการยืน การจับไม้ และท่าทางต่าง ๆ ในการเคลื่อนไหวในสภาพการณ์จริง เมื่อลูกบอลมาทางซ้าย สมองเขาจะคิดว่าตีลูกหลังมือจึงใช้ทักษะการ

ตีลูกหลังมือ จึงต้องอาศัยการฝึกหัดจนเกิดทักษะติดต่อกันเป็นอัตโนมัติ การวางเงื่อนไขในการตี เทนนิส คือลูกบอลมาทางตรงกันข้ามของมือที่ถนัดต้องตีลูกหลังมือ

4. ทฤษฎีแห่งองค์รวม (Whole Method Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ถ้าได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าร่างกายจะตอบสนองเป็นทั้งตัว มิใช่เฉพาะส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น เหมือนกับการถ่ายรูปไปยืนอยู่ที่ใดก็ติดภาพทุกอย่างที่อยู่รอบ ๆ ตัวด้วย ในการสอนพลศึกษานั้นเราสอนในสภาพการณ์ที่แท้จริง เพื่อให้ให้นักเรียนมีปฏิริยาตอบสนอง เช่น ในการเรียนทักษะผู้เรียนจะรับสนองต่อทักษะนั้น รวมทั้งเหตุการณ์ที่แวดล้อมด้วย ในการสอนทักษะต่าง ๆ นั้นครูพลศึกษาจะต้องให้นักเรียนเห็นรูปร่างและรู้จุดหมายปลายทางของทักษะนั้น ๆ ก่อนจึงจะทำให้การเรียนทักษะนั้นได้ดีขึ้น นักเรียนจะสามารถนึกภาพได้ว่าทักษะนั้นทำอย่างไร ลักษณะนั้น เมื่อปฏิบัติจริงก็จะทำตามที่นึกไว้

5. ทฤษฎีแห่งการถ่ายทอดการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การถ่ายทอดการเรียนรู้ โดยทั่วไปขึ้นอยู่กับลักษณะคล้ายคลึงของสภาพการณ์ แต่ในการถ่ายทอดการเรียนรู้ในทางพลศึกษานั้นจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสิ่งต่าง ๆ ดังนี้สภาพคล้ายคลึงของทักษะ เช่น ทักษะการเล่นแชร์บอล เนตบอล อาจถ่ายทอดไปใช้กับบาสเกตบอลได้ประสบการณ์ ความพอใจและพื้นฐานของผู้เรียน กล่าวคือถ้าหากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ดีจะมีโอกาสนำทักษะไปใช้ได้มาก และถ้าหากไม่มีความพอใจก็จะไม่นำทักษะนั้นไปใช้ ดังนั้นครูพลศึกษาจึงต้องทำให้นักเรียนมีความพอใจในสัมฤทธิ์ผลที่เขาเรียนไปนั้น

2. เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม

2.1 ความหมายและความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม

นักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมมากขึ้น ได้มีนักจิตวิทยาหลายท่านให้ความหมายและความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมไว้แตกต่างกันตามทรรศนะ ได้แก่

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529: 1) กล่าวว่า คุณธรรมเป็นความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม มีความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์และความดีที่แท้จริงต่อสังคม

ประภาศรี สีหอำไพ (2543 :21) กล่าวว่าคุณธรรมเป็นหลักธรรมที่สร้างความรู้สึกลึกซึ้งชอบชั่วดี ในทางศีลธรรม มีคุณงามความดี ภายในจิตใจอยู่ในขั้นสมบูรณ์จนเต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข ความยินดี การกระทำที่ดีย่อมมีผลดีผลของความดี การเป็นผู้มีคุณธรรม คือ การปฏิบัติ

ตนอยู่ในกรอบที่ดีงาม และมีความเข้าใจในเรื่องของการกระทำดี มีคุณธรรมเป็นกฎเกณฑ์สากลที่ตรงกัน

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2529: 19) กล่าวว่า คุณธรรมคือการปฏิบัติตนอยู่ในกรอบที่ดีงาม มีการกระทำดีมีคุณธรรมเป็นกฎเกณฑ์สากลที่ตรงกัน

วิทย์ วิศทเวทย์ (2528: 15) กล่าวว่า คุณธรรมคือหลักธรรมจริยาที่ปลูกฝังระเบียบความประพฤติด้านศีลธรรมจรรยา เป็นกฎความประพฤติตามอุดมคติที่ถูกต้องเหมาะสม

จรินทร์ นพรัตน์ (2537: 4) กล่าวว่าคุณธรรม หมายถึงความเชื่อของบุคคลส่วนใหญ่ที่เชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ส่งผลให้เกิดการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ประภาศรี สีหอำไพ (2543: 17) จริยธรรม หมายถึง หลักความประพฤติที่อบรมกิริยาและปลูกฝังลักษณะนิสัย ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรมหรือศีลธรรม

แสง จันทร์งาม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี 2529: 19) อธิบายความหมายและความสำคัญของจริยธรรมว่า จริย แปลว่า ความประพฤติ และธรรม หมายถึง คุณภาพของจิตใจของแต่ละคน จริยธรรมจึงหมายถึงคุณภาพจิตที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของคน

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2523: 1) กล่าวว่า จริยธรรมคือการทำทั้งทางกาย วาจาและใจที่ดีงาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

โฮแกน (Hogan, 1973: 217 - 232) กล่าวว่าจริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความพื้นฐานมาจากระบบของกฎในการประพฤติปฏิบัติ

ลิคโคนา (Lickona, 1976) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความพื้นฐานมาจากหลักหรือกฎเกณฑ์แห่งความยุติธรรมเป็นเกณฑ์

เพียเจต์ (Piaget, 1997 อ้างถึงใน ประภาศรี สีหอำไพ 2543: 62) กล่าวว่า จริยธรรมเป็นสิ่งดีซึ่งมนุษย์แสวงหามาจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และตั้งขึ้นเพื่อเป็นแนวทางของสังคมหรือพฤติกรรมระหว่างบุคคล

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2529: 1) กล่าวว่า จริยธรรมหมายถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความดี และความถูกต้องแก่สังคมในระดับต่าง ๆ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม คือ สภาพของคุณงามความดีภายในบุคคล มีคุณธรรมเป็นหลักในการสร้างความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีในทางศีลธรรมจรรยา ซึ่งทำให้เกิดความชื่นชมยินดี มีจิตใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความสุข มีใจที่เป็นสุข ให้ความรัก ความ

เมตตา ความปรารถนาดีต่อผู้อื่น มีหลักความประพฤติที่อบรมกิริยามารยาทปลูกฝังลักษณะนิสัย ให้อยู่ในครรลองของคุณธรรม มีคุณค่าทางจริยธรรมและชี้ให้เห็นความเจริญงอกงามในการ ดำรงชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผน ปฏิบัติตนเพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างสงบเรียบร้อย

2.2 ทฤษฎีการปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

จริยธรรมมีพัฒนาการเป็นลำดับจากวัยทารกจนถึงตลอดชีวิต การพัฒนา มีลักษณะทฤษฎีที่สำคัญ แบ่งเป็น 3 แนวทางใหญ่ คือ (จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ 2543: 45)

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) จริยธรรมกับมโนธรรม เป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน มนุษย์อยู่ในสังคมกลุ่มใดก็จะเรียนรู้ความผิดชอบชั่วดี จากสิ่งแวดล้อมใน สังคมนั้นจนมีลักษณะพิเศษของแต่ละสังคมที่เรียกว่า เอกลักษณ์ เป็นกฎเกณฑ์ให้ประพฤติปฏิบัติ ตามข้อกำหนดโดยอัตโนมัติ คนที่ทำชั่วแล้วรู้สึกสำนึกเกิดหิริโอตตปละอายใจตนเอง ถือว่า ได้รับการลงโทษด้วยตนเอง เมื่อสำนึกแล้วถึงละเว้นไม่ปฏิบัติอีกโดยไม่ต้องมีสิ่งควบคุมจาก ภายนอก เป็นการสร้างมโนธรรมขึ้นมาโดยไม่จำเป็นต้องสนใจองค์ประกอบของลำดับขั้นพัฒนาการ ทางจริยธรรม

ในลักษณะทฤษฎีเช่นนี้ บทบาทของการศึกษา คือ การพัฒนาทางด้านจิตใจ เพื่อเสริมสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่ระบบเศรษฐกิจและสังคมต้องการ ปัจจัยที่สำคัญที่สุด คือ การศึกษาเพื่ออบรมฝึกฝนการนำสติปัญญาไปใช้เป็นประโยชน์แก่ลำยั้งขึ้น พยายามแสวงหาจุดมุ่งหมายให้แก่ชีวิต คือ ความเป็นอยู่อย่างดีที่สุด หรือการมีอิสรภาพ การศึกษา จึงเป็น “กิจกรรมของชีวิต โดยชีวิต เพื่อชีวิต เป็นความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม และรู้จักเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน” (พระราชวรานี 2518: 71)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) อธิบายการเกิดของ จริยธรรมว่า เป็นกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) โดยการซึมซาบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จาก สังคมที่เติบโตมา รับเอาหลักการเรียนรู้เชื่อมโยงกับหลักการเสริมแรง และการทดแทนสิ่งเร้า (Stimulus Substitution) รับแนวคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์เป็นรูปแบบ โดยยึดถือว่าการเรียนรู้ คือ การสังเกตเลียนแบบจากผู้อื่นใกล้ชิดเพื่อแรงจูงใจ คือ เป็นที่รักที่ยอมรับในกลุ่มพวกเดียวกับกลุ่ม ต้นแบบเพื่อเป็นพวกเดียวกัน

ในลักษณะเช่นนี้ สถาบันหรือกลุ่มสังคมมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและเสริมสร้าง จริยธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ โรงเรียนจะได้รับความคิดเห็นจากสังคมอย่างมาก ในการเป็น สถาบันที่ปลูกฝังรูปแบบและเสริมสร้างการเลียนแบบจากตัวอย่างในสังคมให้แก่แก่นักเรียนพึง ระมัดระวังในการสอน เพราะถ้าขาดความสามารถในการอธิบายเหตุผลให้เด็กเลียนแบบ ใช้อารมณ์

และวางอำนาจแทน จะทำให้เด็กรู้สึกเป็นศัตรูต่อผู้ควบคุมพฤติกรรมทุกระดับ ตั้งแต่บิดามารดา ครู ไปจนถึงตำรวจฟังอบรมให้เด็กรู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้สึกละอายที่ทำชั่ว ให้ความคิดเหตุผล และความสม่ำเสมอในการลงโทษและให้รางวัลเด็ก เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ จึงมีหน้าที่ต้องจัดและพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังและ เสริมสร้างจริยธรรม เป็นที่ยอมรับว่าครูเป็นผู้มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนเป็นแบบอย่างในการ ปลูกฝังคุณธรรม (ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ 2525: 140-142)

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Cognitive Theory) จริยธรรมเกิดจาก แรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงต้องมีการพิจารณาเหตุผลเชิง จริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคล ซึ่งมีวุฒิภาวะสูงขึ้น การรับรู้จริยธรรมก็พัฒนาขึ้น ตามลำดับ

การพัฒนาจริยธรรมของมนุษย์มี 3 ชั้น คือ

1. ชั้นก่อนจริยธรรม (ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ปี) ยังไม่เกิดจริยธรรม แต่ สามารถเรียนรู้จากประสาทสัมผัสและมีพัฒนาการทางสติปัญญาในขั้นต้น
2. ชั้นเชื่อฟังคำสั่ง (อายุ 2-8 ปี) เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ มีการคิดก่อนปฏิบัติการตามคำสั่ง ซึ่งในขณะแรกเริ่มจะไม่คำนึงถึงเหตุผลของคำสั่งนั้น
3. ชั้นยึดหลักแห่งตน (อายุ 8-10 ปี) เกิดหลักความคิดพัฒนาการทาง สติปัญญา สูงขึ้นตามประสบการณ์ทางสังคม คลายความเกรงกลัวอำนาจภายนอก เริ่มมีความคิด เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น (ประภาศรี สีหอำไพ 2543: 30)

ทฤษฎีของเพียเจต์ทั้ง 3 ชั้น ในการพัฒนาจริยธรรมนี้ เป็นที่ยอมรับมีผู้ศึกษา แนวทางต่อมา คือ โคลเบอร์ก ได้แบ่งจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้น 3 ระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับของจริยธรรม	ชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
1. ก่อนเกณฑ์ (2-10 ปี) คือ การกระทำตามสิ่ง ที่ตนต้องการเป็นส่วนใหญ่ หนีการลงโทษ และแสวงหารางวัล	1. การเชื่อฟังและการลงโทษ (2-7 ปี) (Obedience and Punishment)
2. ตามเกณฑ์ (10-16 ปี) คือ การกระทำตาม สังคม ระเบียบ ประเพณี กฎหมาย ศาสนา มีการเลียนแบบ และทำตามเพื่อให้ผู้อื่น	2. การแสวงหารางวัล (8-10 ปี) (Exchange)
	3. การทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น (Conformity)

<p>เห็นชอบ ต่อมาจึงคำนึงถึงบทบาท และหน้าที่ของตนในสังคม</p> <p>3. เหนือเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป) คือ การวิเคราะห์ด้วยตนเองก่อนตัดสินใจ โดยคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่น ในส่วนที่เป็นสากล อยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ในสังคมของตน มีจริยธรรมในขั้นสูงสุด</p>	<p>4. การทำตามหน้าที่ในสังคม (Social-System)</p> <p>5. การทำตามกฎเกณฑ์และข้อสัญญา (Contract)</p> <p>6. การยึดมั่นในธรรมตามหลักสากล (Universal)</p>
--	--

จริยธรรมเป็นลักษณะประสพการณ์ และหน้าที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์เป็นมาตรฐานความประพฤติในสังคม บุคคลจะพัฒนาความรับผิดชอบชีวิต ใช้เหตุผลจนกระทั่งพัฒนาพฤติกรรมของตนเอง มีความสัมพันธ์ในสังคมมีสิทธิ และหน้าที่อย่างถูกต้องดีงาม

4. ทฤษฎีของโคลเบอร์ก (Kohlberg's Theory)

ลอว์เรนซ์ โคลเบอร์ก เป็นนักการศึกษาด้านจริยธรรมที่มีชื่อเสียงมาก เป็นผู้นำทฤษฎีจริยศึกษาที่สังเคราะห์เอาขอบเขตความรู้ทางปรัชญา จิตวิทยา สังคมวิทยา และศึกษาศาสตร์มาประกอบกันขึ้นเป็นทฤษฎีบูรณาการ (Integrated Theory) และนำเอามาใช้ในการจัดการด้านจริยศึกษา (Moral Education)

ทางด้านการศึกษาโคลเบอร์กเสนอการจัดการจัดจริยศึกษาให้ครูเกิดความเข้าใจและนำไปใช้ปฏิบัติในการสอนทฤษฎีของโคลเบอร์กมีส่วนคล้ายคลึง และได้รับอิทธิพลมาจากนักปรัชญาหลายคน ได้แก่ ไสกราติส คานต์ ฟอร์ดส์ ดิวอี้ และเพียเจต์

ลักษณะของมนุษยชาติและจริยธรรม เป็นความสัมพันธ์กันระหว่างชนในสังคมทั้งมวล โคลเบอร์กยกประเด็นหลักของการตัดสินใจว่า สิ่งใดถูกต้องดีงามเพียงใดว่าไม่เพียงแต่ขึ้นกับการควบคุมของสังคมที่จะแก้ปัญหาข้อโต้แย้งในสังคมมนุษย์เท่านั้น แต่มีผลสะท้อนไปถึงระเบียบแบบแผนที่ถ่ายทอดมาทั้งธรรมชาติของมนุษย์และในธรรมชาติของโลกภายนอก หลักจริยธรรมที่เป็นจุดร่วมของการยกระดับบุคลิกภาพของมนุษย์เป็นทั้งกฎหมายในจิตใจและกฎธรรมชาติภายนอก ถ้าพิจารณาในส่วนกว้างว่าเป็นพัฒนาการที่เจริญออกมาขึ้นมาจากลักษณะของธรรมชาติของมนุษย์นั่นเอง (Kohlberg, 1981: 55-59 อ้างถึงใน ประภาศรี สีหอำไพ 2543: 60)

โคลเบิร์ต วิเคราะห์หลักจริยธรรมว่าเป็นลำดับหรือระบบของแนวทางสำหรับ
เผชิญการเลือกที่จะปฏิบัติในสิ่งที่มีให้เลือกอย่างหลากหลายวิธี พัฒนาการทางจริยธรรมมี 6 ลำดับ
ขั้น ที่อาจนำไปใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะเลือกได้ในสถานการณ์ของการพิจารณาสิ่งที่เป็นคุณธรรม
ลำดับขั้นของพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development) มีดังต่อไปนี้

1. การลงโทษและการเชื่อฟัง พิจารณาในด้านประเด็นของการถือเอาอัตรา
ของตัวเองเป็นใหญ่
2. เป้าหมายตามลักษณะเฉพาะรายบุคคล และการแลกเปลี่ยนกันอย่าง
เสมอภาคที่ตกลงกันเพื่อจะยอมรับความคิดเห็นของกันและกันในสังคม ในลำดับขั้นนี้แสดงให้เห็น
ความสำคัญของบุคคลอื่น โดยมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งในสวนรายบุคคลอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง
3. ความสัมพันธ์และการทำตามเป็นการแลกเปลี่ยนกันในความคาดหวัง
การติดต่อประสานงานและความศรัทธายึดมั่น ไว้วางใจต่อผู้อื่น โดยการปฏิบัติที่ตึงต๋องต่อกัน ตาม
บทบาทและหน้าที่ของตน ในขั้นนี้เป็นการให้ความสำคัญอย่างกว้างขวางลึกซึ้งต่อบุคคลที่จะเกี่ยวข้อง
กับบุคคลอื่น โดยแสดงให้เห็นว่ามีความรู้สึก มีข้อตกลงและความคาดหวังร่วมกัน
4. ระบบสังคมและความมีสติรับผิดชอบที่จะให้มีการดำเนินการตามหน้าที่ที่
ตนกระทำในสังคมนั้นเพื่อรักษาระเบียบทางสังคม และทำหน้าที่ของสังคม ซึ่งต้องรักษาสถาบันให้
ดำเนินไปอย่างราบรื่นโดยส่วนรวม บุคคลตีความบทบาทและระเบียบและให้เห็นความแตกต่าง
ของสังคมกับข้อตกลงหรือข้อเรียกร้องจากการติดต่อกันเป็นส่วนตัว
5. สิทธิพื้นฐาน และพันธสัญญาทางสังคมที่จะใช้กับประชาชนโดยส่วนรวม
จะต้องยึดถือตามค่านิยมซึ่งมีมากมายแตกต่างกันไป รวมทั้งความคิดเห็นซึ่งมีอยู่เฉพาะกลุ่มนำมา
รวมกันเป็นพันธสัญญาของสังคมร่วมกัน จึงต้องกำหนดกฎหมายขึ้นใช้ และมีหน้าที่ที่จะทำให้กฎ
เหล่านั้นใช้ได้ผลเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป
6. หลักจริยธรรมสากลถือเป็นการแนะแนวทางให้มนุษยชาติกระทำตาม
ข้อกำหนดของสังคมพื้นฐานของแต่ละแห่งโดยภาพกว้างและลึกจะถือความเคารพนับถือในบุคคล
อื่นเป็นจุดหมายมิใช่เป็นวิธีการ ความยุติธรรม คือ สัจธรรม ไม่ขึ้นกับวัฒนธรรมเฉพาะแห่งหรือ
สังคมใดสังคมหนึ่งเท่านั้น สัจธรรมนั้นจะเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของธรรมชาติด้วย

โคลเบิร์ตวางแนวเหตุผลหลักจริยธรรมเชิงความสัมพันธ์ทุกด้านของแต่ละ
บุคคลที่รวมตัวกันเข้าเป็นระบบสังคมเฉพาะแห่ง หลักจริยธรรมของโคลเบิร์ตเป็นข้อผูกพันใน
หน้าที่ของแต่ละคนในสังคมการวิเคราะห์จริยธรรมของโคลเบิร์ต เปิดเผยให้เห็นถึงเรื่องสำคัญ คือ

1. หลักจริยธรรม เป็นข้อปฏิบัติหรือแนวทางเมื่อต้องเผชิญกับทางเลือกในคุณธรรมหลายทาง และการปฏิบัติคุณธรรมต่าง ๆ

2. การตัดสินใจที่เป็นมาตรฐานจนยึดเป็นกฎเกณฑ์ในการแก้ปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ได้ตามความต้องการ คุณธรรมหลักจึงต้องไปตามหลักสากลและเป็นค่านิยมที่ได้รับการยอมรับนับโดยทั่วไป

ดังนั้นเมื่อมีข้อขัดแย้งกันเรื่องคุณงามความดี หลักจริยธรรมทั้ง 2 หลัก ดังกล่าวนี้ จะสามารถแก้ปัญหาขัดแย้งเหล่านั้นได้ และเป็นหลักที่ดีความคุณธรรมให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือในแนวเดียวกัน

บุคคลผู้มีการศึกษาทางด้านคุณธรรม จึงเป็นผู้ที่ได้รับการขัดเกลาหล่อหลอมคุณลักษณะต่าง ๆ รวมกันจนสามารถเผชิญสถานการณ์ทางคุณธรรมไม่ว่าจะเป็นทางด้านหลักคุณธรรม การตัดสินใจค่านิยม ผลสะท้อนของการกระทำ หรือการปฏิบัติตนต่อสังคมในรูปแบบของกลุ่มตนได้อย่างเหมาะสม บุคคลที่เรียนรู้ด้านจริยธรรมเป็นอย่างดีจะรู้วิธีปฏิบัติตน เมื่อพบกับปัญหาทางคุณธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมและคิดหาวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้หลายแนวทางตามหลักทั่วไปในการตัดสินใจมากกว่าจะปฏิบัติไปตามประเพณี กฎหมายมีอิสระที่จะกระทำตามข้อคิดแนวทางที่ตนได้เรียนรู้มาแล้วเป็นอย่างดี

ในการทำงานที่สหรัฐอเมริกา นั้น โคลเบอร์กได้ทำวิจัยอย่างกว้างขวางโดยยึดถือแนวของเพียเจต์พร้อมทั้งขยายแนวคิดไปอย่างมาก โดยย้ำเน้นส่วนใหญ่ที่การตัดสินใจคุณธรรมของแต่ละบุคคล เช่นเดียวกับเพียเจต์ ใน ค.ศ. 1966 โคลเบอร์กได้สร้างทฤษฎีการเรียนรู้ในการพัฒนาธรรมและวางระบบหลักการตัดสินใจคุณธรรมตามลำดับขั้น เริ่มขึ้นมาจากเด็กจนถึงผู้ใหญ่ โดยพัฒนาการเหล่านี้ขึ้นกับสิ่งแวดล้อมและสภาพทั่วไป

2.3 หลักการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมปลูกฝังคุณธรรม

การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม มีหลักการหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นและตรงกับเป้าหมายที่ต้องการ การเรียนการสอนที่จะทำให้ได้ผลดี ต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ตามหลักการ ดังนั้นการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจะจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีถูกต้องและเป็นประโยชน์แก่สังคม (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2529: 6)

พฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นจุดหมายปลายทางในการปลูกฝังสร้างเสริมจริยธรรม และมีความแตกต่างจากพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนการสอนทางวิชาการ ซึ่งสอนเพื่อให้นักเรียนรู้หรือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งก่อน แต่ในการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมทาง

จริยธรรมนั้น นอกจากจะสอนให้รู้แล้ว ต้องสอนให้เกิดความรู้สึก การยอมรับหรือตระหนักแล้วนำ ความรู้ ความรู้สึกไปสู่การกระทำที่เป็นพฤติกรรมทางจริยธรรมในที่สุด ดังนั้นระบบการจัดการเรียน การสอนย่อมแตกต่างกัน สำหรับระบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อปลูกฝังค่านิยม จริยธรรม มี 3 ขั้นตอน (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2529: 6-7) ดังนี้

1. ขั้นให้ความหมาย ความสำคัญ ประโยชน์และพฤติกรรมใดบ้างที่เป็น พฤติกรรมของค่านิยมทางคุณธรรมและจริยธรรมที่จะปลูกฝังและสร้างเสริม
2. ขั้นให้คิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและทำความกระจ่างตนเองในค่านิยมทาง คุณธรรมและจริยธรรมที่จะปลูกฝังและสร้างเสริม
3. ขั้นควบคุมตนเอง ให้มีพฤติกรรมทางค่านิยมของคุณธรรมและจริยธรรมที่จะ ปลูกฝังสร้างเสริม โดยตนเองเป็นผู้กำหนดพฤติกรรม วิธีการปฏิบัติ เกณฑ์เงื่อนไข และการสรุปผล การปฏิบัติ

การปลูกฝังสร้างเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมทางจริยธรรมนั้นมีหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีข้อจำกัดในการใช้ จากการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิผลต่อการเรียนการสอน คุณธรรมและจริยธรรม รูปแบบการสอนที่จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในบางสถานการณ์ ของการเรียนการสอน ควรผสมผสานหลายวิธีเข้าด้วยกัน สำหรับรูปแบบและทฤษฎีในการปลูกฝัง สร้างเสริมคุณธรรมและจริยธรรม (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2529: 11) มีดังนี้

1. การปรับพฤติกรรม

ในปัจจุบันมนุษย์นิยมอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อนเพื่อความปลอดภัยจาก ธรรมชาติและความสะดวกในการดำรงชีพ การเข้ามาอยู่รวมกันมาก ๆ ทำให้เกิดความหนาแน่น ของประชากรจึงทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกันได้ง่าย เพื่อความสงบเรียบร้อยและความราบรื่น ของสังคมจึงจำเป็นต้องมีกฎหมาย กฎเกณฑ์ และขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ สำหรับควบคุม ความประพฤติของสมาชิกในสังคม ผู้ที่มีความประพฤติหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากกฎเกณฑ์ที่ สังคมวางเอาไว้ก็จำเป็นต้องปรับความประพฤติหรือพฤติกรรมให้สอดคล้องกันจึงจะมีชีวิตที่สงบสุขได้

การปรับพฤติกรรมเป็นวิธีการหนึ่งในหลาย ๆ วิธี ที่มาจากผลการศึกษาค้นคว้า และทดลองของนักจิตวิทยาที่มีชื่อว่า นักพฤติกรรมนิยม (Behaviorists) ซึ่งบุคคลเหล่านี้พยายาม ศึกษาและทำความเข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนสืบทอดต่อ ๆ กันมา และได้ค้นพบ อิทธิพลของผลพฤติกรรมและของสิ่งเร้าที่มีต่อพฤติกรรม ซึ่งได้กลายมาเป็นหลักการที่สำคัญใน การปรับพฤติกรรม

2. การทำค่านิยมให้กระจ่าง

หลุยส์ แรธส์ ได้ทำการศึกษาเพื่อหาทางให้นักเรียนได้พัฒนาค่านิยมด้วยตนเองเป็นวิธีการที่ผู้สอนจะไม่ใช่ผู้บรรยาย ผู้อธิบาย ผู้บอก หรือนักนิเทศก์ ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการความสะดวกรที่เรียกว่า Facilitator คือเป็นผู้เตรียมจัดสถานการณ์ของการเรียนรู้ไว้ก่อนเป็นแนวทางเพื่อยุ้ให้ผู้เรียนคิดและตัดสินใจ กระบวนการทำให้ค่านิยมกระจ่างใช้หลัก 2 ประการคือ

1. การยอมรับความคิดเห็นของผู้เรียนโดยไม่ขัดแย้ง หรือชี้นำความเห็นและการกระทำให้ผู้เรียน (Psychological) ผู้สอนจะร่วมออกความคิดเห็นตามความจำเป็นซึ่งเป็นการใช้หลักจิตวิทยาเสริมสร้างกำลังใจและความคิดเห็นให้ผู้เรียน

2. การใช้กระบวนการเป็นยุทธศาสตร์ (Claritying Strategies) เพื่อทำให้ค่านิยมกระจ่างด้วยการใช้คำถามนำความคิดและให้นักเรียนวิเคราะห์ผลงานด้วยตนเอง ด้วยการเปรียบเทียบข้อดี ข้อเสียของเหตุผลและตลอดจนผลลัพธ์จากพฤติกรรม

แรธส์ เชื่อว่า ค่านิยมเกิดขึ้นจากขั้นตอนที่สำคัญ 3 ประการใหญ่ ๆ คือ การเลือก (Choosing) ให้โอกาสเลือกอย่างเสรี มีทางเลือกหลาย ๆ ทาง และให้โอกาสคิดพิจารณาอย่างรอบคอบและเป็นไปตามลำดับขั้น การให้คำยอมรับมีความพอใจหลังจากการเลือก เต็มใจที่จะยืนยันความคิดตามที่ตนตัดสินใจ และสามารถอธิบายเหตุผลให้ผู้อื่นฟังได้ การปฏิบัติได้แสดงพฤติกรรมอะไรสักหนึ่งอย่างต่อทางเลือกที่ตนตัดสินใจ มีการกระทำซ้ำ จนเกิดเป็นนิสัย

3. การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

วิธีการปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีของทฤษฎี MR. ที่เสนอโดยโคลเบอร์ก คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีหลักเกณฑ์ การตัดสินใจถูกผิดด้วยเหตุผลในระดับสูงและอย่างน้อยก็ให้อยู่ในระดับกฎเกณฑ์สังคมตามทฤษฎีนี้ การพัฒนาจริยธรรมไม่อาจกระทำด้วยการสอน ไม่อาจกระทำด้วยการแสดงตัวอย่างให้ดู และไม่อาจกระทำด้วยวิธีการเรียนรู้ต่าง ๆ จริยธรรมสอนไม่ได้ จริยธรรมพัฒนาขึ้นมาด้วยการนึกคิดของแต่ละคนตามลำดับขั้น และตามระดับพัฒนาการทางปัญญาที่ผูกพันกับอายุ ดังนั้นหากยังไม่ถึงวัยอันสมควร จริยธรรมบางอย่างก็จะไม่เกิดขึ้น

4. กระบวนการกลุ่ม

กระบวนการกลุ่มเป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนรวมกันเป็นกลุ่มย่อยแล้วครูจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมคิดหรือทำงานสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่ม ประสบการณ์ที่ครูจัดให้นักเรียน มี 3 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นลงมือปฏิบัติ** เป็นขั้นตอนที่สมาชิกทุกคนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมไว้ ซึ่งทุกคนต่างก็คิดตามกำลังความสามารถจากสติปัญญา ภูมิหลังและค่านิยมของตน
2. **ขั้นวิเคราะห์** คือการวิเคราะห์ผลจากการคิด เป็นการใช้ความรู้และประสบการณ์เดิมของแต่ละคน รวบรวมขึ้นแล้วบอกแก่กลุ่ม เป็นการรวบรวมความคิดของทุกคนมาเป็นจุดเดียวกัน
3. **ขั้นนำไปใช้** เป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้แล้วนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่ประสบในชีวิตประจำวันทั้งของตนเองและของผู้อื่นและนำแนวความคิดและประสบการณ์นั้นไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

2.4 บทบาทครูในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมควรมีบทบาทเป็นอย่างมาก เพราะการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมในด้านคุณธรรมและจริยธรรมต้องมีการจัดประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศให้เอื้อต่อการพัฒนา สิ่งที่ครูควรตระหนัก คือความรู้สึกรักของนักเรียน คือต้องให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการกระทำ ซึ่งจะนำไปสู่ความชื่นชม ซึ่งการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ สามารถช่วยพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมได้ (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2534: 34-35) ครูจึงมีบทบาทที่สำคัญ คือ

1. ให้ผู้เรียนอยู่ใกล้ชิดตัวอย่างที่ดี ได้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันจนเห็นคุณค่า เช่น ถ้าต้องการให้มีความสามัคคี สามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้ ผู้ใหญ่ก็ต้องมีความสามัคคีโดยจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อผู้เรียนได้เห็นตัวอย่างเห็นคุณค่าและการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามที่ได้ปฏิบัติจริงนาน ๆ เข้าจนผู้เรียนนั้นยอมรับและยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย
2. เสนอปัญหาให้ผู้เรียนคิด โดยใช้กรณีตัวอย่าง เรื่องจริง เรื่องสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนใช้เหตุผลอยู่ตลอดเวลา เมื่อผู้เรียนพบปัญหาของคนอื่นหรือสังคมอื่นก็จะนำมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตัวเอง ทำให้เกิดความรู้สึกสำนึกที่จะปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองโดยปริยาย
3. แสวงหาแบบอย่าง กิจกรรมต่าง ๆ และวัฒนธรรมที่ดีงาม เช่น ศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้จะขัดเกลาความคิดและจิตใจของผู้เรียนให้ประณีต ละเอียดอ่อน และสร้างค่านิยมได้
4. จัดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาประสบการณ์จากวิชาการบางอย่างที่สามารถพัฒนาในด้านคุณธรรมและจริยธรรมได้ เช่น วิทยาศาสตร์ ช่วยสร้างค่านิยมให้รักความจริง มีเหตุผล

5. ให้ออกาสผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มอย่างมีระบบ เช่น ตั้งชมรม สโมสร ให้อิสระแก่ผู้เรียนตามความพอใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองบนพื้นฐานความถนัดและความสนใจ

2.5 วิธีการของครูในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียน กิจกรรมพลศึกษาช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึก มีน้ำใจนักกีฬา มีความอดทนอดกลั้น และมีความรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนเกิดความสุขสนทนานเพลิดเพลิน มีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก กิจกรรมเป็นการฝึกเพื่อเสริมสร้างนิสัยเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนมีระเบียบวินัย มีความเสียสละทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น ในการจัดการเรียนการสอนจึงต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติบ่อย ๆ เพื่อปลูกฝังให้เกิดการพัฒนาเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือเป็นที่ต้องการ

การเรียนการสอนในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่ควรปฏิบัติ ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง มีลักษณะนิสัยที่ดี ยึดมั่นกับค่านิยมและคุณธรรม ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนในเรื่องของคุณธรรมและจริยธรรม ครูจะต้องทำให้นักเรียนเกิดคุณสมบัติ ใน 3 ด้าน ดังนี้ (สงข ลักษณ์ 2525: 47 อ้างถึงใน นวลศิริ เปาโรหิตย์ 2530: 60-62)

1. พุทธิพิสัย ได้แก่ การเกิดความรู้ความเข้าใจว่าสิ่งใดดี สิ่งใดถูกต้อง ควรดเว้นสิ่งใดไม่ควรกระทำ

2. จิตพิสัย ได้แก่ การเกิดความรู้สึกโน้มเอียงทางอารมณ์ที่สะท้อนออกมาในลักษณะของการชอบ ไม่ชอบในบางสิ่งบางอย่าง มีความพอใจ สนใจ ซาบซึ้ง เต็มใจ เห็นความสำคัญมีความสุขที่จะกระทำ รับเอาค่านิยมมาเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติเป็นนิสัย

3. ทักษะพิสัย ได้แก่ ความสามารถที่จะลงมือกระทำปฏิบัติด้วยกายหรือวาจา ในจริยธรรมต่าง ๆ

2.6 วิธีการในการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมครูมีบทบาทเป็นอย่างมาก เพราะการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาค่านิยมในด้านคุณธรรมและจริยธรรมต้องมีการจัดประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม และบรรยากาศให้เอื้อต่อการพัฒนา สิ่งที่ครูควรตระหนัก คือความรู้สึกของนักเรียน คือต้องให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการกระทำ ซึ่งจะนำไปสู่ความชื่นชม ซึ่งการจัดประสบการณ์และกิจกรรมต่าง ๆ สามารถช่วยพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2534: 34-35) ครูจึงมีบทบาทที่สำคัญ คือ

1. ให้ผู้เรียนอยู่ใกล้ชิดตัวอย่างที่ดี ได้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จนเห็นคุณค่า เช่น ถ้าต้องการให้มีความสามัคคี สามารถทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะได้ ผู้ใหญ่ก็ต้องมีความ

สามัคคี โดยจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เห็นตัวอย่าง เห็นคุณค่าและการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามที่ได้ปฏิบัติจริงนาน ๆ เข้า จนผู้เรียนนั้นยอมรับและยึดถือปฏิบัติจนเป็นนิสัย

2. เสนอปัญหาให้ผู้เรียนคิด โดยใช้กรณีตัวอย่าง เรื่องจริง เรื่องสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้เรียนใช้เหตุผลอยู่ตลอดเวลา เมื่อผู้เรียนพบปัญหาของคนอื่นหรือสังคมอื่นก็จะนำมาเปรียบเทียบกับประสบการณ์ของตัวเอง ทำให้เกิดความรู้สึกสำนึกที่จะปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองโดยปริยาย

3. แสวงหาแบบอย่าง กิจกรรมต่างๆ และวัฒนธรรมที่ดีงาม เช่น ศิลปะ ธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้จะขัดเกลาความคิดและจิตใจของผู้เรียนให้ประณีต ละเอียดอ่อน และสร้างค่านิยมได้

4. จัดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาประสบการณ์จากวิชาการบางอย่างที่สามารถพัฒนาในด้านคุณธรรมและจริยธรรมได้ เช่น วิทยาศาสตร์ ช่วยสร้างค่านิยมให้รักความจริง มีเหตุผล

5. ให้โอกาสผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มอย่างมีระบบ เช่น ตั้งชมรม สโมสร ให้อิสระแก่ผู้เรียนตามความพอใจ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองบนพื้นฐานความถนัดและความสนใจ

สรุปได้ว่า แนวการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน ครูมีบทบาทและวิธีการในการส่งเสริมนักเรียนให้มีความรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เช่น การแต่งกายของนักเรียน การเข้าชั้นเรียน การจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ การปฏิบัติทักษะและกิจกรรม การทำงานเป็นกลุ่ม การเก็บอุปกรณ์ การทำความสะอาดอุปกรณ์ การส่งเสริมให้นักเรียนมีระเบียบวินัย ในเรื่องของ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในช่วงเวลาเรียนและในชั้นเรียนตลอดจนการเข้าแถว การส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักการตรงต่อเวลา นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน กิจกรรม ปฏิบัติทักษะต่าง ๆ การส่งงาน ชิ้นงาน รายงาน และการเข้าแถว การส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักความเสียสละ ช่วยเหลือครูและเพื่อนในเรื่อง ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและช่วยเหลือด้วยความจริงใจ เช่น ช่วยครูยกของ กวาดห้อง และเก็บอุปกรณ์

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม (กรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2537: 71-72) เช่น ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความอดทน ความประหยัด ความซื่อสัตย์สุจริต มีวิธีการวัดพฤติกรรมการพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางด้านทักษะนิสัย และจิตพิสัยหลายวิธี แต่ละวิธีช่วยให้ทราบได้ว่านักเรียนมีการปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือไม่ เช่น วิธีการสังเกตการปฏิบัติของนักเรียนโดยตรง การสัมภาษณ์ ผู้ปกครองหรือเพื่อนที่ใกล้ชิด วิธีการตรวจสอบโดยให้นักเรียนกรอกแบบวัดบุคลิกภาพเป็นต้น

บางวิธีเป็นการวัดโดยอ้อมในสภาพของการจัดกิจกรรมในโรงเรียนครูอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน ควรใช้วิธีวัดโดยตรง ซึ่งจะได้ข้อมูลที่ตรงกับความจริงมากที่สุด คือวิธีการสังเกตการปฏิบัติตนขณะร่วมกิจกรรมและปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันของนักเรียนโดยใช้เครื่องมือประกอบการสังเกต เช่น แบบสำรวจรายการ แบบมาตราประมาณค่าหรืออาจใช้วิธีการอื่น ๆ ประกอบการสังเกตได้

ซัชชัย โกมารทัต และคนอื่น ๆ (2524: 40-45) ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของครูอาจารย์พลศึกษาที่มีต่อการปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้แก่ นักเรียน ผลปรากฏว่า ครูอาจารย์พลศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า พลศึกษาช่วยปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้แก่ นักเรียนได้ การปลูกฝังสามารถทำได้จนถึงระดับอุดมศึกษาและทำได้กับนักเรียนทุกเพศทุกวัยที่จะให้การปลูกฝังควรมีน้ำใจนักกีฬาด้วย คนที่รู้จักแพ้ชนะและรู้จักอภัยเรียกได้ว่าเป็นคนที่มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และมีความเห็นด้วยที่ว่า กีฬาประเภทที่มนั้นเป็นกีฬาที่ปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาได้ดีที่สุด ครูอาจารย์วิชาการทั่วไปก็สามารถช่วยกันปลูกฝังน้ำใจนักกีฬาให้แก่ นักเรียนได้ การเกิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์ในการแข่งขันย่อย ๆ จะช่วยสร้างเสริมให้กับเด็กมีน้ำใจนักกีฬาได้ การปลูกฝังให้เด็กมีความรับผิดชอบก็ถือว่าเป็นการปลูกฝังน้ำใจนักกีฬาได้เหมือนกัน

เลย์ฟิลด์ (Layfield, 1995: 128 A อ้างถึงใน จรินทร์ นพรัตน์ 2537: 33) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างขนาดชั้นเรียนและความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนเกรด 8 จุดมุ่งหมายการวิจัยเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดชั้นเรียน และความคิดเห็นที่มีต่อวิชาพลศึกษาของนักเรียนเกรด 8 ผลการวิจัย พบว่า ขนาดของห้องเรียน เพศของนักเรียนในห้องเรียนเล็ก ๆ มีปฏิสัมพันธ์มากกว่าห้องเรียนขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนหญิงมีความคิดเห็นที่ดีต่อวิชาพลศึกษาสูงกว่านักเรียนชาย

ระวี จิระเดชากุล (2541: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนพลศึกษาและครูร่วมงานที่มีพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนพลศึกษาและครูร่วมงานที่มีพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 300 คน ครูผู้สอนพลศึกษา ครูร่วมงานอย่างละ 400 คน จาก 100 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,100 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าด้านการเตรียมการสอน ด้านวิธีสอน ด้านการรักษาความปลอดภัยในการฝึกทักษะขณะเรียนพลศึกษา ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการใช้อุปกรณ์การสอนพลศึกษา ด้านการควบคุมชั้นเรียนและการสร้างบรรยากาศใน

การเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผล มีพฤติกรรมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นแตกต่างกัน

เทวัญ ถนอมพันธ์ (2545 :บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดศรีสะเกษ จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญ จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาพลศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วย
2. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านบุคลิก ลักษณะของผู้สอนวิชาพลศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วย
3. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับเห็นด้วย
4. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลวิชาพลศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และตัวแปรที่เกี่ยวข้องในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระฤทัย” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรสำหรับการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 12 คน นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 302 คน จำนวน 4 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ นักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 302 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเคร์จซี่และมอร์แกน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรที่เป็นครูผู้สอน

โรงเรียน	ประชากร	ชาย	หญิง	ร้อยละ
โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์	3	2	1	25.00
โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศน์	3	1	2	25.00
โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง	3	1	2	25.00
โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี	3	2	1	25.00
รวม	12	6	6	100.00

จากตารางที่ 3.1 พบว่าเป็นครูผู้สอนจำนวน 12 คน เป็นเพศชาย 6 คน และเป็นเพศหญิง 6 คน ซึ่งมาจากโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียน

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนักเรียนโรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์	344	75	24.83
โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศน์	344	75	24.83
โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง	344	75	24.83
โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี	350	77	25.51
รวม	1,380	302	100.00

จากตารางที่ 3.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมีจำนวนทั้งหมด 302 คน มาจากโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 25.51 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 24.83 โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศน์จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 24.83 โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมืองจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 24.83 และมาจากโรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรีมากที่สุดมีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 25.51

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยใช้มาตรฐานและกรอบแนวทฤษฎี จากเอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม มาเป็นกรอบแนวความคิดในการจัดทำเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ

2.1 แบบสอบถามสำหรับครูพลศึกษา

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา โรงเรียนที่สอน การอบรมเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับในการปฏิบัติของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยเรียงลำดับพฤติกรรมในการปฏิบัติดังนี้

ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	4
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	3
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2
ปฏิบัติน้อยมาก	1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

2.2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้น โรงเรียนที่เรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) ถามกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับในการปฏิบัติของครูพลศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยเรียงลำดับพฤติกรรมในการปฏิบัติดังนี้

ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	4
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	3
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2
ปฏิบัติน้อยมาก	1

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน
2. สร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาให้ครอบคลุมกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน 3 ชั้น คือ ชั้นเตรียม ชั้นดำเนินการ ชั้นสรุป
3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาแก้ไข ปรับปรุง ให้เหมาะสม แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้ง นำผลการตรวจสอบที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่า 1

3. การเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- 3.1 นำหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูและนักเรียนในโรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน
- 3.2 จัดเรียงแบบสอบถามโดยกำหนดเลขที่ของแบบสอบถามและรายละเอียดต่าง ๆ ของจำนวนแบบสอบถามในการจัดส่งให้กับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง 2 โรงเรียน คือโรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี และส่งทางไปรษณีย์จำนวน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนาชนม์ เพื่อสะดวกในการติดตามแบบสอบถามคืน
- 3.3 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน จัดเรียงตามเลขที่แบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมด 314 ฉบับ ได้รับตอบจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน จำนวน 12 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนจำนวน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 นำแบบสอบถามดังกล่าวที่ได้รับคืนดังกล่าวมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และแปลข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การวิเคราะห์ระดับในการปฏิบัติของครูและนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา ใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายกลุ่มตัวอย่าง และระดับการปฏิบัติตามกระบวนการเรียนการสอนในชั้นต่าง ๆ

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี้ (2544: 33) ดังนี้

ช่วงคะแนน	ระดับพฤติกรรม
3.51 – 4.00	หมายถึงปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2.51 – 3.50	หมายถึงปฏิบัติบ่อยครั้ง
1.51 – 2.50	หมายถึงปฏิบัติเป็นบางครั้ง
1.00 – 1.50	หมายถึงปฏิบัติน้อยมาก

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติพื้นฐาน

5.1.1 ค่าร้อยละ

5.1.2 ค่าเฉลี่ย (μ) แทนจำนวนประชากร

5.1.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ชูศรี วงศ์รัตน์ 2541: 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

5.1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์วิริยะ. 2541: 35)

$$S = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว ยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย” ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอออกเป็นหมวดหมู่ และเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
μ	แทน	จำนวนประชากร

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนครูพลศึกษาและนักเรียนของโรงเรียนพระหฤทัย โดยใช้ความถี่และร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของครูที่ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	6	50.00
หญิง	6	50.00
รวม	12	100.00
อายุ		
20 – 29 ปี	1	8.33
30 – 39 ปี	8	66.67
50 – 59 ปี	3	25.00
รวม	12	100.00
วุฒิทางการศึกษา		
ปริญญาตรีต่ำกว่าปริญญาตรี	7	58.33
สูงกว่าปริญญาตรี	5	41.67
รวม	12	100.00
ประสบการณ์ในการทำงาน		
ต่ำกว่า 10 ปี	2	16.67
10-19 ปี	6	50.00
20-29 ปี	4	33.33
รวม	12	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การฝึกอบรม / ประชุมสัมมนา		
การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริม		
คุณธรรมและจริยธรรม		
การพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรม	6	50.00
ค่านิยม		
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่	4	33.33
ต้องการ	2	16.67
รวม	12	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เป็นครูพลศึกษาชายและหญิง จำนวน 6 คนเท่า ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.67 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและจบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 58.33 มีวุฒิทางการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 41.67 และส่วนใหญ่ผ่านการอบรมร้อยละ 50.00 ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	142	47.02
หญิง	160	52.98
รวม	302	100.00
อายุ		
8-9 ปี	87	28.81
10-11 ปี	133	44.04
12-13 ปี	82	27.15

รวม	302	100.00
------------	-----	--------

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับชั้น		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	100	33.12
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	101	33.44
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	101	33.44
รวม	302	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่าเป็นนักเรียนชายจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 47.02 เป็นนักเรียนหญิงจำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 52.98 ส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงอายุ 10 – 11 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.04 อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.12 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.44 และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.44

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

ตารางที่ 4.3 แสดงตามความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	μ	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1.	ขั้นเตรียม	3.54	0.39	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2.	ขั้นดำเนินการ	3.52	0.45	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
3.	ขั้นสรุป	3.58	0.36	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
รวม		3.54	0.39	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 4.3 พบว่าครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนในระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอทุกขั้นตอน

ตารางที่ 4.4 แสดงตามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียนโดยรวมและรายด้าน

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	μ	S.D.	ระดับพฤติกรรม
1.	ขั้นเตรียม	3.61	0.37	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2.	ขั้นดำเนินการ	3.53	0.41	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
3.	ขั้นสรุป	3.59	0.34	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
รวม		3.56	0.37	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 4.4 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนในระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอทุกขั้นตอน

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการแสดงความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมโดยรวมและรายข้ออยู่ในภาคผนวก ค

ตารางที่ 4.5 แสดงความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียนโดยรวมและรายด้าน

กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	คุณธรรม จริยธรรม							
	ความรับผิดชอบต่อ		ระเบียบวินัย		ความเสียสละ		การตรงต่อเวลา	
	μ	S.D.	μ	S.D.	μ	S.D.	μ	S.D.
ขั้นเตรียม	3.51	0.48	3.52	0.59	3.64	0.33	3.49	0.46
ขั้นดำเนินการ	3.49	0.58	3.47	0.45	3.57	0.45	3.50	0.49
ขั้นสรุป	3.58	0.32	3.47	0.55	3.68	0.36	3.49	0.46

จากตารางที่ 4.5 พบว่าครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน คือ

- ขั้นเตรียมนั้นครูพลศึกษามีความคิดเห็นว่านักเรียนได้แสดงพฤติกรรมและปฏิบัติตนในเรื่องของความเสียสละมากที่สุด ($\mu = 3.64$) และในเรื่องการตรงต่อเวลาน้อยที่สุด ($\mu = 3.49$)

- ขั้นดำเนินการนั้นครูพลศึกษามีความคิดเห็นว่านักเรียนได้แสดงพฤติกรรมและปฏิบัติตนในเรื่องของความเสียสละมากที่สุด ($\mu = 3.57$) และในเรื่องของระเบียบวินัยน้อยที่สุด ($\mu = 3.47$)

- ขั้นสรุปนั้นครูพลศึกษามีความคิดเห็นว่านักเรียนได้แสดงพฤติกรรมและปฏิบัติตนในเรื่องของความเสียสละมากที่สุด ($\mu = 3.68$) และในเรื่องของระเบียบวินัยน้อยที่สุด ($\mu = 3.47$)

ตารางที่ 4.6 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของ
 ครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน
 พระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

กระบวนการเรียน การสอนพลศึกษา	คุณธรรม จริยธรรม							
	ความ รับผิดชอบ		ระเบียบวินัย		ความเสียสละ		การตรงต่อ เวลา	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ขั้นเตรียม	3.68	0.43	3.54	0.50	3.61	0.40	3.58	0.45
ขั้นดำเนินการ	3.49	0.49	3.51	0.41	3.52	0.50	3.51	0.40
ขั้นสรุป	3.60	0.34	3.48	0.47	3.68	0.37	3.49	0.46

จากตารางที่ 4.6 พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการ
 สอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน คือ

- ขั้นเตรียมนั้นนักเรียนมีความคิดเห็นว่่านักเรียนได้แสดงพฤติกรรมและปฏิบัติตนใน
 เรื่องของความรับผิดชอบมากที่สุด ($\bar{X} = 3.68$) และในเรื่องของระเบียบวินัยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.54$)
- ขั้นดำเนินการนั้นนักเรียนมีความคิดเห็นว่่านักเรียนได้แสดงพฤติกรรมและปฏิบัติ
 ตนในเรื่องของความเสียสละมากที่สุด ($\bar{X} = 3.52$) และในเรื่องของความรับผิดชอบน้อยที่สุด
 ($\bar{X} = 3.49$)

- ขั้นสรุปนั้นนักเรียนมีความคิดเห็นว่่านักเรียนได้แสดงพฤติกรรมและปฏิบัติตนใน
 เรื่องของความรับผิดชอบมากที่สุด ($\bar{X} = 3.60$) และในเรื่องของระเบียบวินัยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.48$)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา ที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน พระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

3.1 ความคิดเห็นของครูพลศึกษาจากแบบสอบถามปลายเปิด

3.1.1 วิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนมีความสามัคคี
 ความเสียสละ และรู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่่า ครูผู้สอนในรายวิชาพลศึกษา
 ควรให้นักเรียนได้วางแผนในการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นทีม มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ให้

นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสร้างความสามัคคีภายในกลุ่มหรือทีม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ครูพลศึกษาตรวจสอบแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกครั้งที่จัดการกิจกรรมการเรียน การสอน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33

3.1.2 การใช้กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณครูให้นักเรียนมีการเตรียม ความพร้อมของร่างกาย และมีการสาธิตจากผู้นำและตามด้วยการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน หลังจาก นั้นร่วมกันสรุปประเมินผลการเรียน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 การส่งเสริมให้นักเรียนมี ความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความตรงต่อเวลาตามลำดับขั้นของกระบวนการเรียนการสอน ตามขั้นตอนในการเตรียม การดำเนินการ และขั้นสรุปเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33

3.1.3 ในช่วงเวลาพลศึกษาครูพลศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อให้มี คุณธรรมและจริยธรรมโดยการใช้วิธีการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้กับนักเรียนโดยใช้กิจกรรมทาง พลศึกษา เช่น การเล่นเกม การฝึกทักษะเป็นกลุ่ม การเล่นกีฬาเป็นทีม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 การฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเอง และฝึกให้เป็นคนตรงต่อเวลาและปฏิบัติตาม ระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

3.2 ความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จากแบบสอบถามปลายเปิด

3.2.1 วิธีการสอนของครูที่นักเรียนชอบและทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน พลศึกษาคือครูผู้สอนอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติอย่างละเอียด สาธิตการปฏิบัตินั้นให้เป็นขั้นตอน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.28 ครูผู้สอนมีมาตรฐานในการประเมินและการพิจารณานักเรียน เป็นรายบุคคลเพราะแต่ละคนมีพื้นฐานทางพลศึกษาที่มีความแตกต่างกัน จำนวน 13 คน คิดเป็น ร้อยละ 4.30

3.2.2 ในช่วงเวลาพลศึกษานักเรียนปฏิบัติตนเกี่ยวกับการเรียนอย่างไร นักเรียน ตั้งใจฟังครูผู้สอนอธิบาย ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อความปลอดภัย และเพื่อการปฏิบัติ ทักษะต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.66

3.2.3 สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเรียนรายวิชาพลศึกษา ได้แก่ เกิดทักษะในการ เล่นกีฬาจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 8.94 เป็นบุคคลที่มีความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.96 มีความสามัคคีในหมู่คณะ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 ความอดทน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.66

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย” ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาต่อการปฏิบัติตามคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย

1.1.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 12 คนและนักเรียนชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 1,380 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 302 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและปลายปิด โดยใช้หลักการและทฤษฎีของกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม และเอกสารทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรมมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุปและการปฏิบัติเมื่อเสร็จสิ้น

กิจกรรม เครื่องมือมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) และได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามให้กับครูและนักเรียนในโรงเรียนพระหฤทัย จำนวน 4 โรงเรียน และได้รับแบบสอบถามคืนทั้งหมดทุกฉบับ

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (μ) แทนจำนวนประชากร ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูพลศึกษาเป็นชายและหญิงมีจำนวน 6 คน เท่าๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 50 ด้านอายุของครูพลศึกษา อายุ 30 – 39 ปี มีมากที่สุด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ อายุ 50 – 59 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ อายุ 20 – 29 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ตามลำดับ ด้านวุฒิทางการศึกษา ครูมีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาคือ วุฒิทางการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 41.67 ตามลำดับ ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ครูมีประสบการณ์ในการทำงาน 10-19 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มากที่สุด รองลงมาคือ มีประสบการณ์ในการทำงาน 20-29 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และมีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ ด้านโรงเรียนที่ครูปฏิบัติงาน โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์และโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศน์จำนวน 3 คน เท่าๆกัน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ ด้านการฝึกอบรม / ประชุมสัมมนา ครูเคยฝึกอบรม / ประชุมสัมมนา เรื่องการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มากที่สุด รองลงมาคือเรื่องการพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรม ค่านิยม จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และ เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ตามลำดับ

นักเรียนที่เป็นหญิง จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 52.98 มากที่สุด รองลงมาเป็นนักเรียนชาย จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 47.02 ด้านอายุของนักเรียน อายุ 10-11 ปี มีมากที่สุด จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 44.04 รองลงมาคือ อายุ 8-9 ปี จำนวน

87 คน คิดเป็นร้อยละ 28.81 และ อายุ 12-13 ปี จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 27.15 ตามลำดับ ด้านระดับชั้น นักเรียนเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 101 เท่าๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 33.44 มากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 33.12 ตามลำดับ ด้านโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่ โรงเรียนพระหฤทัยนันทบุรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 25.51 มากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โรงเรียนพระหฤทัย-พัฒน์เวศน์ และโรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง จำนวน 75 คน เท่า ๆ กัน คิดเป็นร้อยละ 24.83 ตามลำดับ

1.3.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนผลศึกษาของครูผลศึกษา

โดยรวมครูผลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับ ดังนี้ ชั้นสรุป ($\mu = 3.58$) ชั้นเตรียม ($\mu = 3.54$) ชั้นดำเนินการ ($\mu = 3.52$)

1.3.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนผลศึกษาของนักเรียน

กระบวนการเรียนการสอนของครูผลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยรวมนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ ชั้นเตรียม ($\bar{X} = 3.61$) ชั้นสรุป ($\bar{X} = 3.59$) ชั้นดำเนินการ ($\bar{X} = 3.53$)

1.3.4 ความคิดเห็นของครูผลศึกษาช่วงชั้นที่ 2

1) วิธีการในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนมีความสามัคคี ความเสียสละ และรู้จักการช่วยเหลือผู้อื่น ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนในรายวิชาผลศึกษา ควรให้นักเรียนได้วางแผนในการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นทีม มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ให้นักเรียนรู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และสร้างความสามัคคีภายในกลุ่มหรือทีม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ครูผลศึกษาควรสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกครั้งที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33

2) การใช้กระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าควรให้นักเรียนมีการเตรียมความพร้อมของร่างกาย และมีการสาธิตจากผู้นำและตามด้วยการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน หลังจากนั้นร่วมกันสรุปประเมินผลการเรียน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 การส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีความตรงต่อเวลาตามลำดับขั้นของกระบวนการเรียน

การสอน ตามขั้นตอนในการเตรียม การดำเนินการ และขั้นสรุปเมื่อปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้น
จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33

3) ในช่วงโมงพลศึกษาครูพลศึกษาส่งเสริมการปฏิบัติตนของนักเรียน
เพื่อให้มีคุณธรรมและจริยธรรมโดยการใช้วิธีการหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้กับนักเรียนโดยใช้
กิจกรรมทางพลศึกษา เช่น การเล่นเกม การฝึกทักษะเป็นกลุ่ม การเล่นกีฬาเป็นทีม จำนวน 3 คน
คิดเป็นร้อยละ 25.00 การฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเอง และฝึกให้เป็นคนตรงต่อเวลาและ
ปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

1.3.5 ความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

1) วิธีการสอนของครูที่นักเรียนชอบและทำให้นักเรียนมีความสุขในการ
เรียนพลศึกษาคือครูผู้สอนอธิบายขั้นตอนการปฏิบัติอย่างละเอียด สดุดิการปฏิบัตินั้นให้เป็น
ขั้นตอน จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.28 ครูผู้สอนมีมาตรฐานในการประเมินและการพิจารณา
นักเรียนเป็นรายบุคคลเพราะแต่ละคนมีพื้นฐานทางพลศึกษาที่มีความแตกต่างกัน จำนวน 13 คน
คิดเป็นร้อยละ 4.30

2) ในช่วงโมงพลศึกษานักเรียนปฏิบัติตนเกี่ยวกับการเรียนอย่างไร นักเรียน
ตั้งใจฟังครูผู้สอนอธิบาย ปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างละเอียดเพื่อความปลอดภัย และเพื่อการปฏิบัติ
ทักษะต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.66

3) สิ่งที่นักเรียนได้รับจากการเรียนรายวิชาพลศึกษา ได้แก่ เกิดทักษะใน
การเล่นกีฬาจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 8.94 เป็นบุคคลที่มีความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา จำนวน
18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.96 มีความสามัคคีในหมู่คณะ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 ความอดทน
จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.66

2. อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษา
และนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย มีประเด็นที่น่าสนใจ และนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นของครูผู้สอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาโดยรวมแล้วครูพลศึกษามี
ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
โรงเรียนพระหฤทัย เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา ในขั้นเตรียม ชั้น

ดำเนินการ และขั้นสรุปแล้ว พบว่ากระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีการปฏิบัติตน เพื่อให้เกิดคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นผลรวมของกิจกรรมที่นักเรียนได้เลือกสรรแล้ว อย่างเหมาะสม ตามชนิด ประเภทและนำไปสู่ผลตามที่ต้องการ พลศึกษาอาศัยกิจกรรมทางกาย เป็นสื่อในการเรียนรู้ แต่ผลการเรียนไม่ได้เกิดเฉพาะทางร่างกายเพียงส่วนเดียว พลศึกษายังมี อิทธิพลทำให้เกิดการตอบสนองทางด้านอารมณ์สัมพันธภาพและความเจริญในด้านพฤติกรรม ทางสังคมสำหรับเด็ก เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ทางด้านจิตใจ รวมทั้งผลด้านสติปัญญา สุขทรียภาพ เพราะร่างกายพัฒนาขึ้น จิตใจก็เรียนรู้เพิ่มขึ้นซึ่งมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของวิลเลียม (1964: 13) บ็ิวอลเตอร์และแวนเดอร์ ซีแวก (1968: 4)

พลศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาและมีวัตถุประสงค์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา พลศึกษาไม่ได้มุ่งวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง แต่มีวัตถุประสงค์โดยทั่ว ๆ ไป เช่นเดียวกับการเรียนวิชาอื่น ๆ วิชาพลศึกษาเป็นกระบวนการศึกษาอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความเจริญงอกงาม มีการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมโดยอาศัย กิจกรรมพลศึกษาเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ตรงกับความคิดเห็นของ จีรากรณ์ ศิริประเสริฐ (2543: 112) จากความคิดเห็นของครูผู้สอนในรายวิชาพลศึกษาของโรงเรียนพระหฤทัย พบว่า กระบวนการเรียนการสอนในชั้นต่าง ๆ ได้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ในด้านต่าง ๆ อย่างเห็นได้ชัดเจน นักเรียนเกิดการซึมซาบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากสังคมรับเอาหลัก ของการเรียนรู้เชื่อมโยงกับการเสริมแรงและการทดแทน สถาบันหรือกลุ่มสังคมที่มีอิทธิพลต่อการ ควบคุมพฤติกรรมให้เด็ก นักเรียนได้รู้จักความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของชำเลื่อง วุฒิจันทร์ (2525: บทคัดย่อ)

ขั้นเตรียมด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ในระดับปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับ พฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ในการมาเข้าแถวและจัด ระเบียบแถวของตนเองขั้นเตรียมด้านระเบียบวินัย โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านระเบียบวินัย ในระดับ ปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนยึดระเบียบวินัยเป็นข้อปฏิบัติในการทำกิจกรรมร่วมกัน ขั้นเตรียมด้าน การตรงต่อเวลาโดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริม คุณธรรมและจริยธรรมด้านการตรงต่อเวลาในระดับ ปฏิบัติบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าชั้นเรียนและนักเรียนเตรียมความพร้อมและอบอุ่นร่างกายตามระยะเวลาที่กำหนดให้ ชั้นเตรียมด้านความเสียสละโดยรวมครูพลศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความเสียสละในระดับ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ เลย์ฟิลด์ (1995: บทคัดย่อ)

ขั้นตอนการด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครูพลศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ในระดับ ปฏิบัติบ่อยครั้งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนตั้งใจปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดให้ ขั้นตอนการด้านระเบียบวินัย โดยรวมครูพลศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านระเบียบวินัย ในระดับ ปฏิบัติบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกาในการเล่นและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ขั้นตอนการด้านการตรงต่อเวลาโดยรวมครูพลศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการตรงต่อเวลาในระดับ ปฏิบัติบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลา ขั้นตอนการด้านการช่วยเหลือผู้อื่นโดยรวมครูพลศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการช่วยเหลือผู้อื่นในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการปฏิบัติทักษะและช่วยเหลือด้วยความจริงใจ ขั้นตอนการด้านความสามัคคีโดยรวมครูพลศึกษาที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความสามัคคีในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนแบ่งทีมและให้ความร่วมมือในการเล่นกีฬาเป็นทีมได้ นักเรียนให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นกลุ่มได้และนักเรียนมีความพร้อมเพียงในการฝึกทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของกรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537: บทคัดย่อ)

ขั้นสรุปด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองโดยไม่ต้องมีใครเตือน ขั้นสรุปด้านระเบียบวินัย โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านระเบียบวินัย ในระดับ ปฏิบัติบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย นักเรียนเข้าแถวเรียงตามลำดับความสูง และนักเรียนตรวจความเรียบร้อยแถวของตนเอง ขั้นสรุปด้านความเสียสละโดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความเสียสละในระดับ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการเก็บอุปกรณ์โดยไม่ต้องมีใครแนะนำ นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นเก็บอุปกรณ์ด้วยความเต็มใจและนักเรียนไม่เอาเปรียบเพื่อนและช่วยเหลืองานต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักเรียน กิจกรรมพลศึกษาช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสามัคคี มีน้ำใจนักกีฬา มีความอดทน อดกลั้น และมีความรับผิดชอบ กิจกรรมต่าง ๆ ช่วยให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความมั่นใจในตนเองและกล้าแสดงออก กิจกรรมเป็นการฝึกเพื่อสร้างนิสัยเป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนมีระเบียบวินัย มีความเสียสละทำประโยชน์ให้กับส่วนรวม รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น และเป็นกำลังสำคัญที่จะช่วยเหลือประเทศชาติยามคับขัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของกระทรวง ศึกษาธิการ(2535 : 6) การจัดการเรียนการสอนจึงต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมและลงมือปฏิบัติบ่อย ๆ เพื่อปลูกฝังให้เกิดการพัฒนาเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือเป็นที่ต้องการ ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของเทวัญ ถนอมพันธ์ (2545: บทคัดย่อ)

การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมกับการสอนพลศึกษา ในการสอนวิชาพลศึกษาครูพลศึกษาสามารถสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมเข้าไปได้ในทุกขั้นตอนของการสอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคการสอนของครู ลักษณะของนักเรียนและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งตามความเป็นจริงแล้วการสอนพลศึกษานั้นก็มีจุดมุ่งหมายที่เป็นผลพลอยได้ตามมา จากการพัฒนาและทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้การปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่มี

คุณธรรมและจริยธรรมแล้ว ตัวครูเองก็ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในทางจริยธรรมและมีคุณธรรมในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของจรินทร์ นพรัตน์ (2537: บทคัดย่อ)

2.2 ความคิดเห็นของนักเรียน

นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับพฤติกรรมกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ชั้นเตรียม ชั้นสรุป ชั้นดำเนินการ เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา ในชั้นเตรียม ชั้นดำเนินการ และชั้นสรุปแล้ว พบว่ากระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีการปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นผลรวมของกิจกรรมที่นักเรียนได้เลือกสรรแล้ว ชัชชัย โกมารทัต (2524: บทคัดย่อ)

กระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย ชั้นเตรียมด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ในการมาเข้าแถวและจัดระเบียบแถวของตนเอง ชั้นเตรียมด้านระเบียบวินัย โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านระเบียบวินัย ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนยึดระเบียบวินัยเป็นข้อปฏิบัติในการทำกิจกรรมร่วมกัน ชั้นเตรียมด้านการตรงต่อเวลาโดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการตรงต่อเวลาในระดับ ปฏิบัติบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ครูให้นักเรียนเกิดความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าแถวตามเวลา ชั้นเตรียมด้านความเสียสละโดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความเสียสละในระดับ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ และนักเรียนมีความสนใจช่วยเหลือครูและเพื่อนในชั่วโมงพลศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของกรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537: บทคัดย่อ)

ขั้นดำเนินการด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกา อย่างเคร่งครัด ขั้นดำเนินการด้านระเบียบวินัย โดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านระเบียบวินัย ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกาในการเล่นและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ขั้นดำเนินการด้านการตรงต่อเวลาโดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการตรงต่อเวลาในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ตามระยะเวลา และครูให้นักเรียนทดสอบทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด ขั้นดำเนินการด้านการช่วยเหลือผู้อื่นโดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านการช่วยเหลือผู้อื่นในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการปฏิบัติทักษะและสามารถช่วยเหลือเพื่อนด้วยความจริงใจ ขั้นดำเนินการด้านความสามัคคีโดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความสามัคคีในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ให้นักเรียนแบ่งทีมและให้ความร่วมมือในการเล่นกีฬาเป็นทีมได้ และให้นักเรียนเกิดความร่วมมือและทำงานเป็นกลุ่มได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของกรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537: บทคัดย่อ)

ขั้นสรุปด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ให้นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองโดยไม่ต้องมีใครเตือน ขั้นสรุปด้านระเบียบวินัย โดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านระเบียบวินัย ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ให้นักเรียน

เดินแถวกลับชั้นเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ชั้นสรุปด้านความเสียสละโดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความเสียสละในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ ให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนเองในการจัดเก็บอุปกรณ์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของกรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2537: บทคัดย่อ)

การเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) นักเรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดของจริยธรรมว่า เป็นกระบวนการสังคมประกิต (Socialization) โดยการซึมซับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ จากสังคมที่เติบโตมา รับเอาหลักการเรียนรู้เชื่อมโยงกับหลักการเสริมแรง และการทดแทนสิ่งเร้า (Stimulus Substitution) รับแนวคิดของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ที่เป็นรูปแบบ โดยยึดถือว่าการเรียนรู้ คือ การสังเกตเลียนแบบจากผู้ใกล้ชิดเพื่อเป็นแรงจูงใจ คือ เป็นที่รักที่ยอมรับในกลุ่มพวกเดียวกับกลุ่มต้นแบบเพื่อเป็นพวกเดียวกัน ในลักษณะเช่นนี้ สถาบันหรือกลุ่มสังคมมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ โรงเรียนจะได้รับความคาดหวังจากสังคมอย่างมาก ในการเป็นสถาบันที่ปลูกฝังรูปแบบและเสริมสร้างการเลียนแบบจากตัวอย่างในสังคมให้แก่นักเรียนพึงระมัดระวังในการสอน เพราะถ้าขาดความสามารถในการอธิบายเหตุผลให้นักเรียนเลียนแบบ ใช้อารมณ์ และวางอำนาจแทน จะทำให้นักเรียนรู้สึกเป็นศัตรูต่อผู้ควบคุมพฤติกรรม ทุกระดับ ตั้งแต่บิดามารดา ครู ไปจนถึงตำรวจพึงอบรมให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบชั่วดี รู้สึกละอายที่ทำชั่ว ให้ความคิดเหตุผล และความสม่ำเสมอในการลงโทษและให้รางวัลนักเรียน เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติ ครูพลศึกษามีหน้าที่ต้องจัดและพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ให้เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังและเสริมสร้างจริยธรรม เป็นที่ยอมรับว่าครูเป็นผู้มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนเป็นแบบอย่างในการปลูกฝังคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของข้าเลียง วุฒิจันทร์ (2525: บทคัดย่อ) จริยธรรมเกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงต้องมีการพิจารณาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคล ซึ่งมีวุฒิภาวะสูงขึ้น การรับรู้จริยธรรมก็พัฒนาขึ้นตามลำดับขั้นเพื่อฟังคำสั่ง (อายุ 2-8 ปี) เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ มีการคิดก่อนปฏิบัติการตามคำสั่ง ซึ่งในขณะแรกเริ่มจะไม่คำนึงถึงเหตุผลของคำสั่งนั้นขั้นยึดหลักแห่งตน (อายุ 8-10 ปี) เกิดหลักความคิดพัฒนาการทางสติปัญญา สูงขึ้นตามประสบการณ์ทางสังคม คลายความเกรงกลัวอำนาจภายนอก เริ่มมีความคิดเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของประภาศรี สีหอำไพ (2543: 30)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย” มีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นต่าง ๆ นั้น ซึ่งได้แก่ขั้นเตรียมการขั้นดำเนินการ และขั้นสรุปและการปฏิบัติเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมสอดแทรกเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมซึ่งจะทำให้เด็กเกิดคุณธรรมและจริยธรรมไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติ

3.1.2 เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา ในขั้นเตรียม ขั้นดำเนินการ และขั้นสรุปแล้ว พบว่ากระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาส่งเสริมให้นักเรียนมีการปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดคุณธรรมและจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นผลรวมของกิจกรรมที่นักเรียนได้เลือกสรรแล้วอย่างเหมาะสม ตามชนิด ประเภทและนำไปสู่ผลตามที่ต้องการ ครูผู้สอนในรายวิชาพลศึกษาจะต้องเลือกกิจกรรมทางกายเป็นสื่อในการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละช่วงอายุด้วย

3.1.3 การฝึกอบรม / ประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมการพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรม ค่านิยม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการ ครูผู้สอนได้รับการอบรมและพัฒนาซึ่งเป็นสิ่งที่ควรนำความรู้หรือกระบวนการที่ได้มานั้น ทดลองใช้ว่าได้ผลเป็นอย่างไร และหาวิธีการในการปรับปรุงเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่ดียิ่ง ๆ ขึ้น

3.1.4 นักเรียนควรได้รับการอบรมเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการ หรือการปลูกฝังในเรื่องของจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา เพื่อให้เด็กมีแนวทางในการปฏิบัติตามในทิศทางที่ดีงามและถูกต้อง

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาและทำการวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

3.2.2 ควรมีการเปรียบเทียบคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

3.2.3 ควรศึกษาและทำการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในแต่ละชั้นเรียน

3.2.4 ควรศึกษาและทำการวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของครู

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- การประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี (2544) สำนักงาน คู่มือการจัดกิจกรรมโครงการเยาวชนคนดี
ศรีสุพรรณ ศ. ศิริชัยการพิมพ์ สระบุรี
- โกวิท ประวาลพุกษ์ (2533) “แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย” แนวการประชุมทางวิชาการ
เกี่ยวกับจริยธรรมไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ (2544) *การพัฒนาตนและ
พัฒนาสังคม* สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- จรินทร์ นพรัตน์ (2537) “ความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับขบวนการสอนพล
ศึกษาที่มีผลต่อการส่งเสริมความมีคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” ปรินูญยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- จันทนะ วิไลพัฒน์ (2542) “การพัฒนาพฤติกรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และการเสียสละของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยม” วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จิราภรณ์ ศิริประเสริฐ (2543) *ทักษะและเทคนิคการสอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษา*
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชัชชัย โกมารทัต และคนอื่น ๆ (2524) “ความคิดเห็นของครูอาจารย์พลศึกษาที่มีต่อการปลูกฝัง
ความมีน้ำใจนักกีฬา” รายงานวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ชำเลื่อง วุฒิจันทร์ (2525) *พื้นฐานทางศาสนาและจริยธรรม* สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2529) *วาทะครูเทพ* กรุงเทพมหานคร ศรีสยามการพิมพ์
- เทวีญ ถนอมพันธ์ (2545) “ความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดศรีสะเกษ” ปรินูญยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต
ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2539) “การศึกษาคุณสมบัติของค่านิยมพื้นฐานทางจริยธรรมของคนไทย”
ใน *คู่มือการพัฒนาจริยศึกษา* กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ หน้า 17 – 21
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา

- ธีระพร อูวรรณโณ (2533) “ความเชื่อมั่นและค่านิยม” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและสังคมวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนว หน่วยที่ 8 หน้า 361 – 424 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2530) “สอนให้เด็กรับผิดชอบ” วารสารวิชาการ 1 (มิถุนายน 2541) หน้า 60 - 62
- บุญส่ง ทันทานนท์ (2545) “การศึกษาลักษณะนิสัยและเจตคติในการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ประดินันท์ อูปรมัย (2543) “พฤติกรรมที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ของเด็ก” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก หน่วยที่ 4 หน้า 192 – 205 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ประภาศรี สีอำไพ (2543) พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พรชัย รอดสมจิตร (2527) “ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์และครอบครัวที่อยู่ปกติในกรุงเทพมหานคร” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- พรธนี ช. เจนจิต (2525) ทักษะและเทคนิคการสอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษา สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พระราชวรมนูณี (2518 ก) ชาติ-ศาสนา-วัฒนธรรม สำนักพิมพ์บรรณาคาร
_____ (2518 ข) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ สำนักพิมพ์บรรณาคาร
- ยุทธนา เขิงหอม (2546) “คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาตามทฤษฎีของผู้บริหารสถานศึกษา ครูพลศึกษา และครูทั่วไป โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ระวี จิระเดชากุล (2541) “ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนพลศึกษา และครูร่วมงานที่มีพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- วงศ์ดี เพียรชอบ (2533) *หลักและวิธีการสอนพลศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช
- วารีย์ ศิริเจริญ (2541) “รายงานการวิจัยเรื่องการทดลองใช้ชุดการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนระยองพิทยาคม จังหวัดระยอง” *วารสารวิชาการ* 1 (ตุลาคม 2541) หน้า 58-65
- วิทย์ วิศทเวทย์ (2528) *จริยศาสตร์เบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- วิไล ตั้งจิตสมคิด (2543) “ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 กับ
การเสริมสร้างศักยภาพคน” *วารสารวิชาการ* 3 หน้า 19-30
- วิเศษ ชินวงศ์ (2544) “การศึกษาขั้นพื้นฐาน” *วารสารวิชาการ* 4 หน้า 4
- วิสูตร กองจินดา (2527) *พื้นฐานทางพลศึกษา* สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศักดิ์ชาย ท้าวสุวรรณ (2530) *หลักและวิธีการสอนพลศึกษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ (2535) *หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ. 2533)* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2541) *คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่
เน้นความมีวินัย และความเป็นประชาธิปไตย พิมพ์ครั้งที่ 3* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2541) *ธรรมจริยา เล่ม 4* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. *ศูนย์พัฒนาหลักสูตร (2543) แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อมูล
สารสนเทศ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2543) *การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทยด้านความรับผิดชอบ
และมีวินัยในตนเอง* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____. (2545) *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 พิมพ์ครั้งที่ 2
โรงพิมพ์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์*
- _____. (2545) *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์พิมพ์การศาสนา
- _____. *กองวิจัยทางการศึกษา (2542) ศักยภาพของเด็กไทย* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

- ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กองวิชาการ (2533)
การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย พระพุทธศาสนาและ
จริยศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2537ก) การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตตาม
หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ (2537ข) การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กิจกรรม
สร้างนิสัยตามหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สมคิด ชิตประสงค์ (2528) “หลักการสอนพลศึกษา” สารสมาคมอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ วิทยาเขตพลศึกษา 2, 2 (มกราคม)
- สมบูรณ์ ลิขิตยิววรา (2545) “ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูพลศึกษาในโรงเรียน
ราษฎร์ ระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร” ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สามารถ แสงน้อย (2541) “ความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันราชภัฏสวนสุนันทาที่มีต่อการ
จัดการเรียนการสอนวิชากิจกรรมพลศึกษา” ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
ภาควิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สุวรรณณา แดงอ่อน (2543) “สภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษาในสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล” ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- เสรี โอภาส (2532) พื้นฐานทางศาสนาและจริยธรรม สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- แสง จันทร์งาม (2529) จริยธรรมสำหรับเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี้ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- อุมพร ตรังคสมบัติ (2542) สร้างวินัยให้ลูกคุณ กรุงเทพมหานคร ชันตำการพิมพ์
- Hogan, Robert. (1973) “Moyal conduct and Moral Character : A Psychological
Perspective.” *Psychological Bulletin* 79 (April): 217-232.

- Kohlberg, L. (1964). "Development of Moral Character and Moral Ideology." in *Review of Child Development Research*. V.1. p. 383-432 ed. By M.L. Hoffman and L.W. Hoffman. New York: Connectical Printers.
- Lichona, Thomas. (1976). "Critical Issues in the Study of Moral Development and Behavior." *A Moral Development and Behavior Theory Research and Social Issues*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Piaget, Jean. (1977). *The Moral Judgement of the Child*. New York: Pegeuin Education Books.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามสำหรับครู

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

พลศึกษา

ที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สำหรับครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา รายวิชาพลศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย
3. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอบคุณในความร่วมมือ

นางสาวนัยนา เมฆหมอก

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

20-29 ปี 30-39 ปี

40-49 50-59 ปี

3. วุฒิทางการศึกษา

ปริญญาตรีหรือต่ำกว่า

สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ในการทำงาน

ต่ำกว่า 10 ปี 10 – 19 ปี

20 – 29 30 ปีขึ้นไป

5. ขณะนี้เข้าพเจ้าสอนในโรงเรียน

โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์

โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศน์

โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง

โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี

6. การฝึกอบรม / ประชุมสัมมนา

การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม

การพัฒนาจริยธรรมและคุณธรรม

ค่านิยมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการ

อื่น ๆ โปรดระบุ .....

ตอนที่ 2 กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- 4 หมายถึง ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
- 3 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
- 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยมาก

ข้อ	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
1	ก. ชั้นเตรียม				
	ความรับผิดชอบ				
	นักเรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ในการมาเข้าแถวและจัดระเบียบแถวของตนเอง				
	2 นักเรียนแต่งกายในชุดพลະถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน				
	3 นักเรียนจัดเวรในการเบิกอุปกรณ์ก่อนใช้ทุกครั้ง				
	4 นักเรียนจัดเวรเพื่อเตรียมความพร้อมในการอบอุ่นร่างกายก่อนเรียนทุกครั้ง				
	5 นักเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง				
8	ระเบียบวินัย				
	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ด้วยความถูกต้อง				
	9 นักเรียนปฏิบัติตนเป็นไปตามข้อตกลงและระเบียบในชั่วโมงพลศึกษา				
	10 นักเรียนปฏิบัติตามหน้าที่ของนักเรียนในการมาเข้าแถวและจัดระเบียบแถว				
	11 นักเรียนปฏิบัติตนเป็นไปตามระเบียบเกี่ยวกับการแต่งกายในชุดพลະของโรงเรียน				
	12 นักเรียนยึดระเบียบวินัยเป็นข้อปฏิบัติในการทำกิจกรรมร่วมกัน				
13	การตรงต่อเวลา				
	นักเรียนมาเข้าแถวและเข้าชั้นเรียนทันเวลา				

ข้อ	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
14	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าชั้นเรียน				
15	นักเรียนเข้าชั้นเรียนไม่ทันตามที่กำหนดเวลาเอาไว้				
18	นักเรียนเตรียมความพร้อมและอบอุ่นร่างกายตามระยะเวลาที่กำหนดให้				
19	นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าแถวตามเวลา				
	ความเสียสละ				
20	นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการเบิกอุปกรณ์				
21	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบอย่างเต็มกำลังความสามารถ				
22	นักเรียนสนใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการเบิกอุปกรณ์และเก็บอุปกรณ์				
23	นักเรียนสนใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการเตรียมการอบอุ่นร่างกาย				
24	นักเรียนมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองตลอดเวลา				
25	นักเรียนมีความสนใจช่วยเหลือครูและเพื่อนในชั่วโมงพลศึกษา				
26	นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่				
	ข. ขั้นตอนในการ				
	ความรับผิดชอบ				
27	นักเรียนตั้งใจปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดให้				
28	นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ จนสำเร็จ ไม่ละทิ้งการปฏิบัติ				
29	นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายโดยไม่บ่น ไม่ทอดทิ้ง				
30	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน				
31	นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกา อย่างเคร่งครัด				
32	นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใครดูแล				
33	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร				
34	นักเรียนพยายามฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเอง				
35	นักเรียนแบ่งกลุ่มและฝึกปฏิบัติทักษะเป็นกลุ่มได้โดยไม่ต้องมีใครควบคุม				

ข้อ	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
	<u>ระเบียบวินัย</u>				
36	นักเรียนปฏิบัติตนตามกฎ กติกา ของชั้นเรียน				
37	นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกาในการเล่นและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ				
38	นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องมีใครดูแล				
39	นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบการใส่ชุดพลະ				
40	นักเรียนปฏิบัติตนตามระเบียบและข้อตกลงในการใช้อุปกรณ์ในชั่วโมงพลศึกษา				
	<u>การตรงต่อเวลา</u>				
41	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลา				
42	นักเรียนส่งงาน รายงาน ชิ้นงาน ตรงตามกำหนด				
43	นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามระยะเวลา				
44	นักเรียนสามารถทดสอบทักษะต่าง ๆ ได้ตามระยะเวลา				
45	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา ไม่ต้องมีผู้อื่นมาตักเตือน				
	<u>ความเสียสละ</u>				
46	นักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมและทักษะได้ช่วยดูแลเพื่อนนักเรียนที่ปฏิบัติไม่ได้				
47	นักเรียนช่วยครูดูแลเพื่อนที่ปฏิบัติทักษะไม่ได้				
48	นักเรียนช่วยครูดูแลและตรวจเช็คอุปกรณ์ในชั่วโมงพลศึกษา				
49	ในชั่วโมงพลศึกษานักเรียนดูแลครูและเพื่อนเสมอเมื่อมีโอกาสอันสมควร				
50	นักเรียนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือเพื่อนในเรื่อง ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม				
51	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการปฏิบัติทักษะและช่วยเหลือด้วยความจริงใจ				

ข้อ	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
	ค. ชั้นสรุป				
	ความรับผิดชอบ				
52	นักเรียนเก็บอุปกรณ์หลังจากปฏิบัติทักษะและกิจกรรม				
53	นักเรียนเข้าแถวและจัดแถวด้วยความเรียบร้อย				
54	นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองโดยไม่ต้องมีใครเตือน				
55	นักเรียนทำความสะอาดอุปกรณ์กีฬาหลังใช้ทุกครั้ง				
	ระเบียบวินัย				
56	นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย				
57	นักเรียนเข้าแถวเรียงตามลำดับความสูง				
58	นักเรียนตรวจความเรียบร้อยแถวของตนเอง				
59	นักเรียนเดินแถวกลับชั้นเรียนอย่างเรียบร้อย				
60	นักเรียนไม่เดินคุยกันและเดินเป็นกลุ่มชั้นชั้นเรียน				
	ความเสียสละ				
61	นักเรียนเก็บอุปกรณ์หลังจากใช้ปฏิบัติกิจกรรมและทักษะต่าง ๆ				
62	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ในการจัดเก็บอุปกรณ์				
63	นักเรียนสนใจและมีความพร้อมในการเก็บอุปกรณ์โดยไม่ต้องมีใครแนะนำ				
64	นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการเก็บอุปกรณ์โดยไม่ต้องมีใครแนะนำ				
65	นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นเก็บอุปกรณ์ด้วยความเต็มใจ				
66	นักเรียนไม่เอาเปรียบเพื่อนและช่วยเหลืองานต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ				
	การตรงต่อเวลา				
67	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลา				
68	นักเรียนส่งงาน รายงาน ชิ้นงาน ตรงตามกำหนด				
69	นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามระยะเวลา				
70	นักเรียนสามารถทดสอบทักษะต่าง ๆ ได้ตามระยะเวลา				
71	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา ไม่ต้องมีผู้อื่นมาตักเตือน				
72	นักเรียนเตรียมความพร้อมและอบอุ่นร่างกายตามระยะเวลาที่กำหนดให้				
73	นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าแถวตามเวลา				

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาของครูที่ส่งเสริมคุณธรรมและ
จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระฤทัย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วตอบตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. ท่านใช้วิธีการใดในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนมีความสามัคคี ความเสียสละ
และรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น เพราะเหตุใดท่านจึงเลือกใช้วิธีการนั้น

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ท่านใช้กระบวนการใดในการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มี
ระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา กระบวนการที่ใช้ประกอบด้วยขั้นตอนอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ในชั่วโมงพลศึกษาท่านส่งเสริมการปฏิบัติตนของนักเรียนเพื่อให้มีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างไร
บ้าง ใช้วิธีการหรือกิจกรรมลักษณะใด

.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....ขอขอบคุณในความร่วมมือนะ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง

การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา
ที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาของครูที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริม
คุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย
3. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น
4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง

ขอบคุณในความร่วมมือ
นางสาวนัยนา เมฆหมอก

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบ

คำชี้แจง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- 8 - 9 ปี
 10-11ปี
 12-13 ปี

3. ระดับชั้น

- ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

4. ขณะนี้ข้าพเจ้าเรียนในโรงเรียน

- โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์
 โรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศน์
 โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง
 โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี

ตอนที่ 2 กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัยทั้ง 4 โรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติของครูตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

- 4 หมายถึง ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
- 3 หมายถึง ปฏิบัติบ่อยครั้ง
- 2 หมายถึง ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
- 1 หมายถึง ปฏิบัติน้อยมาก

ข้อ	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
1	ก. ชั้นเตรียม				
	ความรับผิดชอบ				
	ครูเตือนให้นักเรียนมาเข้าแถวและจัดระเบียบแถวของตนเอง				
	2 ครูตรวจการแต่งกายแต่งกายในชุดพลศึกษาถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน				
	3 ครูให้มีการจัดเวรในการเบิกอุปกรณ์ก่อนใช้ทุกครั้ง				
	4 ครูให้จัดเวรเพื่อเตรียมความพร้อมในการอบอุ่นร่างกายก่อนเรียนทุกครั้ง				
	5 ครูให้มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง				
6 ครูสอนและอบรมเรื่องการมาเข้าชั้นเรียนและเข้าแถวโดยไม่ต้องมีใครเตือน					
7 ครูให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ อย่างสม่ำเสมอ					
8	ระเบียบวินัย				
	ครูเตือนให้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ด้วยความถูกต้อง				
	9 ครูเตือนให้ปฏิบัติตนเป็นไปตามข้อตกลงและระเบียบในชั่วโมงพลศึกษา				
	10 ครูเตือนให้ปฏิบัติตนตามหน้าที่ของนักเรียนในการมาเข้าแถวและจัดระเบียบแถว				
	11 ครูเตือนให้ปฏิบัติตนเป็นไปตามระเบียบเกี่ยวกับการแต่งกายในชุดพลศึกษาของโรงเรียน				
12 ครูเตือนให้นักเรียนยึดระเบียบวินัยเป็นข้อปฏิบัติในการทำกิจกรรมร่วมกัน					
13	การตรงต่อเวลา				
	ครูได้ตักเตือนและตรวจสอบการมาเข้าแถวและเข้าชั้นเรียนทันเวลา				

ข้อ	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
14	ครูได้ตักเตือนให้มีความกระตือรือร้นในการเข้าชั้นเรียน				
15	ครูได้ตักเตือนให้มาเข้าชั้นเรียนไม่ทันตามที่กำหนดเวลาเอาไว้				
16	ครูได้ตักเตือนให้พยายามในการมาเข้าชั้นเรียนให้ตรงตามเวลา				
17	ครูตักเตือนให้มีความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าชั้นเรียน				
18	ครูได้ตรวจสอบการเตรียมความพร้อมและการอบอุ่นร่างกายตามระยะเวลาที่กำหนดให้				
19	ครูได้ตักเตือนและตรวจสอบความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าแถวตามเวลา				
	ความเสียสละ				
20	ครูได้ตักเตือนให้อุทิศเวลาให้กับการเบิกลูกบอล				
21	ครูได้ตักเตือนให้ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ				
22	ครูได้ตรวจสอบความสนใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการเบิกลูกบอลและเก็บลูกบอล				
23	ครูได้ตรวจสอบความสนใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการเตรียมการอบอุ่นร่างกาย				
24	ครูได้ตรวจสอบความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองตลอดเวลา				
25	ครูได้ตรวจสอบความสนใจช่วยเหลือครูและเพื่อนในชั่วโมงพลศึกษา				
26	ครูตรวจสอบการอุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่				
	ข. ชั้นดำเนินการ				
	ความรับผิดชอบ				
27	ครูตรวจสอบความตั้งใจปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดให้				
28	ครูตรวจสอบการฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ จนสำเร็จ ไม่ละทิ้งการปฏิบัติ				
29	ครูได้ตรวจสอบการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายโดยไม่บ่น ไม่ทอดทิ้ง				
30	ครูได้ตรวจสอบความกระตือรือร้นในการเรียน				
31	ครูได้ตักเตือนให้ปฏิบัติตามกฎ กติกา อย่างเคร่งครัด				
32	ครูตักเตือนและตรวจสอบการฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใครดูแล				

ข้อ	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
33	ครูตักเตือนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร				
34	ครูตรวจสอบความพยายามฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเอง				
35	ครูได้ตรวจสอบการแบ่งกลุ่มและฝึกปฏิบัติทักษะเป็นกลุ่มได้โดยไม่ต้อง มีใครควบคุม				
	<u>ระเบียบวินัย</u>				
36	ครูได้ตักเตือนและตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎ กติกา ของชั้นเรียน				
37	ครูได้ตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎ กติกาในการเล่นและการประกอบ กิจกรรมต่าง ๆ				
38	ครูได้ตักเตือนและตรวจสอบการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างอิสระโดยไม่ต้อง มีใครดูแล				
39	ครูได้ตักเตือนและตรวจสอบการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบการใส่ ชุดพลະ				
40	ครูตรวจสอบการปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลงในการใช้อุปกรณ์ใน ชั่วโมงพลศึกษา				
	<u>การตรงต่อเวลา</u>				
41	ครูตักเตือนและตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลา				
42	ครูได้ตักเตือนและตรวจสอบการส่งงาน รายงาน ชิ้นงาน ตรงตาม กำหนด				
43	ครูตักเตือนและตรวจสอบการฝึกปฏิบัติทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตาม ระยะเวลา				
44	ครูตรวจสอบความสามารถในการทดสอบทักษะต่าง ๆ ได้ตามระยะเวลา				
45	ครูตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา ไม่ต้องมีผู้อื่นมาตักเตือน				
	<u>การช่วยเหลือผู้อื่น</u>				
46	ครูตรวจสอบการปฏิบัติกิจกรรมและทักษะต่าง ๆ และการช่วยเหลือเพื่อน นักเรียนที่ปฏิบัติไม่ได้				
47	ครูตักเตือนและตรวจสอบการช่วยครูดูแลเพื่อนที่ปฏิบัติทักษะไม่ได้				
48	ครูตรวจสอบการช่วยครูดูแลและตรวจเช็คอุปกรณ์ในชั่วโมงพลศึกษา				
49	ในชั่วโมงพลศึกษานักเรียนดูแลครูและเพื่อนเสมอเมื่อมีโอกาสอันสมควร				

ข้อ	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา	ระดับการปฏิบัติ			
		4	3	2	1
50	ครูตรวจสอบการให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือเพื่อนในเรื่อง ต่าง ๆ ตามความเหมาะสม				
51	ครูเตือนให้รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการปฏิบัติทักษะและช่วยเหลือด้วยความจริงใจ				
	ค. ชั้นสรุป				
	ความรับผิดชอบ				
52	ครูตักเตือนให้เก็บอุปกรณ์หลังจากปฏิบัติทักษะและกิจกรรม				
53	ครูตักเตือนการเข้าแถวและจัดแถวด้วยความเรียบร้อย				
54	ครูให้ทำความสะอาดร่างกายของตนเองโดยไม่ต้องมีใครเตือน				
55	ครูให้ทำความสะอาดอุปกรณ์กีฬาหลังใช้ทุกครั้ง				
	ระเบียบวินัย				
56	ครูเข้าแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย				
57	ครูให้เข้าแถวเรียงตามลำดับความสูง				
58	ครูตรวจความเรียบร้อยแถวของตนเอง				
59	ครูให้เดินแถวกลับชั้นเรียนอย่างเรียบร้อย				
60	ครูตรวจสอบการไม่เดินคุยกันและเดินเป็นกลุ่มชั้นชั้นเรียน				
	ความเสียสละ				
61	ครูให้เก็บอุปกรณ์หลังจากใช้ปฏิบัติกิจกรรมและทักษะต่าง ๆ				
62	ครูให้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดเก็บอุปกรณ์				
63	ครูตักเตือนความสนใจในการเก็บอุปกรณ์โดยไม่ต้องมีใครแนะนำ				
64	ครูให้อุทิศเวลาให้กับการเก็บอุปกรณ์โดยไม่ต้องมีใครแนะนำ				
65	ครูให้ช่วยเหลือผู้อื่นเก็บอุปกรณ์ด้วยความเต็มใจ				
66	ครูตักเตือนให้ไม่เอาเปรียบเพื่อนและช่วยเหลืองานต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ				
	การตรงต่อเวลา				
67	นักเรียนมาเข้าแถวและเข้าชั้นเรียนทันเวลา				
68.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าชั้นเรียน				
69.	นักเรียนเข้าชั้นเรียนไม่ทันตามที่กำหนดเวลาไว้				
70.	นักเรียนมีความพยายามในการมาเข้าชั้นเรียนให้ตรงตามเวลา				
71.	นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าชั้นเรียน				

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและ
จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระฤทัย

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วตอบตามสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. วิธีการสอนของครูที่นักเรียนชอบและทำให้มีความสุขในการเรียนพลศึกษาเป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ในชั่วโมงพลศึกษานักเรียนปฏิบัติตนเกี่ยวกับการเรียนอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. คุณธรรมและจริยธรรมที่นักเรียนได้รับจากการเรียนในชั่วโมงพลศึกษามีอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของครูพลศึกษาและนักเรียนช่วงชั้นที่ 2

โรงเรียนพระหฤทัย

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับขั้นเตรียมการของกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นเตรียม)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
<u>ความรับผิดชอบ</u>				
1.	นักเรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ในการมาเข้าแถวและจัดระเบียบแถวของตนเอง	4.00	0.00	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2.	นักเรียนแต่งกายในชุดพลศึกษาถูกต้องตามกฎระเบียบของโรงเรียน	3.75	0.45	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
3.	นักเรียนจัดเวรในการเบิกอุปกรณ์ก่อนใช้ทุกครั้ง	3.08	0.79	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
4.	นักเรียนจัดเวรเพื่อเตรียมความพร้อมในการอบอุ่นร่างกายก่อนเรียนทุกครั้ง	3.50	0.80	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
5.	นักเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง	3.33	0.49	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
6.	นักเรียนมาเข้าชั้นเรียนและเข้าแถวโดยไม่ต้องมีใครเตือน	3.42	0.51	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
7.	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ อย่างสม่ำเสมอ	3.50	0.80	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	รวม	3.51	0.48	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
<u>ระเบียบวินัย</u>				
8.	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ด้วยความถูกต้อง	3.42	0.79	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
9.	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นไปตามข้อตกลงและระเบียบในชั่วโมงพลศึกษา	3.50	0.67	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
10.	นักเรียนปฏิบัติตนตามหน้าที่ของนักเรียนในการมาเข้าแถวและจัดระเบียบแถว	3.42	0.90	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
11.	นักเรียนปฏิบัติตนเป็นไปตามระเบียบเกี่ยวกับการแต่งกายในชุดพลศึกษาของโรงเรียน	3.58	0.51	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
12.	นักเรียนยึดระเบียบวินัยเป็นข้อปฏิบัติในการทำกิจกรรมร่วมกัน	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.52	0.59	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นเตรียม)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
	<u>การตรงต่อเวลา</u>			
13.	นักเรียนมาเข้าแถวและเข้าชั้นเรียนทันเวลา	3.33	0.65	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
14.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าชั้นเรียน	3.33	0.49	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
15.	นักเรียนเข้าชั้นเรียนไม่ทันตามที่กำหนดเวลาไว้	3.33	0.78	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
16.	นักเรียนมีความพยายามในการมาเข้าชั้นเรียนให้ตรงตามเวลา	3.50	0.67	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
17.	นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าชั้นเรียน	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
18.	นักเรียนเตรียมความพร้อมและอบอุ่นร่างกายตามระยะเวลาที่กำหนดให้	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
19.	นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าแถวตามเวลา	3.58	0.51	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.49	0.46	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	<u>ความเสียสละ</u>			
20.	นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการเบิกอุปกรณ์	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
21.	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ	3.58	0.51	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
22.	นักเรียนสนใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการเบิกอุปกรณ์และเก็บอุปกรณ์	3.58	0.51	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
23.	นักเรียนสนใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการเตรียมการอบอุ่นร่างกาย	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
24.	นักเรียนมีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองตลอดเวลา	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
25.	นักเรียนมีความสนใจช่วยเหลือครูและเพื่อนในชั่วโมงพลศึกษา	3.83	0.39	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
26.	นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่	3.83	0.39	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.64	0.33	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 1 พบว่ากระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย ด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง และระดับพฤติกรรมที่มีค่ามากที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ในการมาเข้าแถว และจัดระเบียบแถวของตนเอง ($\bar{X} = 4.00$) ด้านระเบียบวินัยอยู่ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ด้านความเสียสละ อยู่ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีระดับพฤติกรรมที่ ปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ ($\bar{X} = 3.83$)

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนการของกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นตอนการ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
<u>ความรับผิดชอบ</u>				
27	นักเรียนตั้งใจปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดให้	3.75	0.45	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
28	นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายโดยไม่บ่น ไม่ทอดทิ้ง	3.42	0.79	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
29	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	3.42	0.79	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
30	นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกา อย่างเคร่งครัด	3.75	0.45	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
31	นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใครดูแล	3.25	0.87	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
32	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร	3.33	0.78	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
33	นักเรียนพยายามฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ด้วยตนเอง	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
34	นักเรียนแบ่งกลุ่มและฝึกปฏิบัติทักษะเป็นกลุ่มได้โดยไม่ต้องมีใครควบคุม	3.50	0.80	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	รวม	3.49	0.58	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
<u>ระเบียบวินัย</u>				
35	นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกา ของชั้นเรียน	3.42	0.51	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
36	นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกาในการเล่นและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ	3.75	0.45	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
37	นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องมีใครดูแล	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
38	นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบการใส่ชุดพลละ	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
39	นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลงในการใช้อุปกรณ์ในชั่วโมงพลศึกษาได้	3.17	0.94	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	รวม	3.47	0.45	ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นตอนการ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
<u>การตรงต่อเวลา</u>				
40	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตาม ระยะเวลา	3.58	0.51	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
41	นักเรียนส่งงาน รายงาน ชิ้นงาน ตรงตามกำหนด	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
42	นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตาม ระยะเวลา	3.42	0.67	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
43	นักเรียนสามารถทดสอบทักษะต่าง ๆ ได้ตามระยะเวลา	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
44	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา ไม่ต้องมีผู้อื่นมา ตักเตือน	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	รวม	3.50	0.49	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
<u>ความเสียสละ</u>				
45	นักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมและทักษะได้ช่วยดูแลนักเรียนที่ ปฏิบัติไม่ได้	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
46	นักเรียนช่วยครูดูแลเพื่อนที่ปฏิบัติทักษะไม่ได้	3.58	0.51	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
47	นักเรียนช่วยครูดูแลและตรวจเช็คอุปกรณ์ในชั่วโมงพล ศึกษา	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
48	ในชั่วโมงพลศึกษานักเรียนดูแลครูและเพื่อนเสมอเมื่อมี โอกาสอันสมควร	3.42	0.79	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
49	นักเรียนให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
50	นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการปฏิบัติ ทักษะและช่วยเหลือด้วยความจริงใจ	3.75	0.45	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.57	0.47	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 2 พบว่ากระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระฤทัย ขึ้นดำเนินการด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับ การปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.49$) มีพฤติกรรมที่ปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ นักเรียนตั้งใจปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดให้ ($\bar{X} = 3.75$) ด้านระเบียบวินัยอยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วน ใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ด้านการตรงต่ออยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.50$) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง ด้านความเสียสละอยู่ในระดับการ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.57$) ได้แก่ นักเรียนรับฟังความเดือดร้อนของเพื่อนในการปฏิบัติ ทักษะและช่วยเหลือด้วยความจริงใจ ($\bar{X} = 3.75$)

ตารางที่ 3 แสดงความคิดเห็นของครูพลศึกษาเกี่ยวกับขั้นสรุปของกระบวนการเรียนการสอน
ของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน
พระฤทธิชัย โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นสรุป)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
<u>ความรับผิดชอบ</u>				
51	นักเรียนเก็บอุปกรณ์หลังจากปฏิบัติทักษะและกิจกรรม	3.58	0.51	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
52	นักเรียนจัดเวรในการเก็บอุปกรณ์หลังใช้ทุกครั้ง	3.42	0.51	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
53	นักเรียนทำความสะอาดอุปกรณ์กีฬาหลังใช้ทุกครั้ง	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
54	นักเรียนเข้าแถวและจัดแถวด้วยความเรียบร้อย	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
55	นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองโดยไม่ต้องมี ใครเตือน	3.75	0.45	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.58	0.32	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
<u>ระเบียบวินัย</u>				
56	นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
57	นักเรียนเข้าแถวเรียงตามลำดับความสูง	3.50	0.52	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
58	นักเรียนตรวจความเรียบร้อยแถวของตนเอง	3.50	0.67	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
59	นักเรียนเดินแถวกลับชั้นเรียนอย่างเรียบร้อย	3.42	0.79	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
60	นักเรียนไม่เดินคุยกันและเดินเป็นกลุ่มขึ้นชั้นเรียน	3.42	0.67	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	รวม	3.47	0.55	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
<u>ความเสียสละ</u>				
61	นักเรียนเก็บอุปกรณ์หลังจากใช้ปฏิบัติกิจกรรมและทักษะ ต่าง ๆ	3.33	0.49	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
62	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ในการจัดเก็บอุปกรณ์	3.58	0.51	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
63	นักเรียนสนใจและมีความพร้อมในการเก็บอุปกรณ์	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
64	นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการเก็บอุปกรณ์โดยไม่ต้องมีใคร แนะนำ	3.83	0.39	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
65	นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นเก็บอุปกรณ์ด้วยความเต็มใจ	3.83	0.39	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
66	นักเรียนไม่เอาเปรียบเพื่อนและช่วยเหลืองานต่าง ๆ ด้วย ความเต็มใจ	3.83	0.39	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.68	0.36	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นเตรียม)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
	<u>การตรงต่อเวลา</u>			
67.	นักเรียนมาเข้าแถวและเข้าชั้นเรียนทันเวลา	3.33	0.65	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
68.	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าชั้นเรียน	3.33	0.49	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
69.	นักเรียนเข้าชั้นเรียนไม่ทันตามที่กำหนดเวลาไว้	3.33	0.78	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
70.	นักเรียนมีความพยายามในการมาเข้าชั้นเรียนให้ตรงตาม เวลา	3.50	0.67	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
71.	นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าชั้นเรียน	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
72.	นักเรียนเตรียมความพร้อมและอบอุ่นร่างกายตาม ระยะเวลาที่กำหนดให้	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
73.	นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าแถวตาม เวลา	3.58	0.51	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.49	0.46	ปฏิบัติบ่อยครั้ง

จากตารางที่ 3 พบว่ากระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย ชั้นสรุปด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ และระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองโดยไม่ต้องมีใครเตือน ($\bar{X} = 3.75$) ด้านระเบียบวินัยอยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.47$) ได้แก่ นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย นักเรียนเข้าแถวเรียงตามลำดับความสูง และนักเรียนตรวจความเรียบร้อยแถวของตนเอง ($\bar{X} = 3.50$) ด้านความเสียสละโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.68$) ได้แก่ นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการเก็บอุปกรณ์โดยไม่ต้องมีใครแนะนำ นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นเก็บอุปกรณ์ด้วยความเต็มใจ และนักเรียนไม่เอาเปรียบเพื่อนและช่วยเหลืองานต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ($\bar{X} = 3.83$)

ตารางที่ 4 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับขั้นเตรียมของกระบวนการเรียนการสอน
ของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน
พระฤทธิย์ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นเตรียม)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
<u>ความรับผิดชอบ</u>				
1.	ครูให้นักเรียนมาเข้าแถวและจัดระเบียบแถวของตนเอง	3.87	0.34	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2.	ครูให้นักเรียนแต่งกายในชุดพลศึกษาถูกต้องตามกฎระเบียบ ของโรงเรียน	3.86	0.35	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
3.	ครูให้นักเรียนจัดเวรในการเบิกอุปกรณ์ก่อนใช้ทุกครั้ง	3.38	0.80	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
4.	ครูให้นักเรียนจัดเวรเพื่อเตรียมความพร้อมในการอบอุ่น ร่างกายก่อนเรียนทุกครั้ง	3.73	0.60	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
5.	ครูให้นักเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง	3.57	0.65	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
6.	ครูให้นักเรียนมาเข้าชั้นเรียนและเข้าแถวโดยไม่ต้องมีใคร เตือน	3.63	0.57	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
7.	ครูให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามกฎ ข้อตกลง ระเบียบ หลักเกณฑ์ อย่างสม่ำเสมอ	3.69	0.61	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.68	0.43	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
<u>ระเบียบวินัย</u>				
8.	ครูให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ตามกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ ด้วยความถูกต้อง	3.58	0.64	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
9.	ครูให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นไปตามข้อตกลงและระเบียบ ในชั่วโมงพลศึกษา	3.50	0.57	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
10.	ครูให้นักเรียนปฏิบัติตนตามหน้าที่ในการมาเข้าแถวและ จัดระเบียบแถวได้	3.40	0.76	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
11.	ครูให้นักเรียนปฏิบัติตนเป็นไปตามระเบียบเกี่ยวกับการ แต่งกายในชุดพลศึกษา	3.52	0.58	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
12.	ครูให้นักเรียนยึดระเบียบวินัยเป็นข้อปฏิบัติในการทำ กิจกรรมร่วมกัน	3.69	0.47	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.54	0.50	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นเตรียม)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
13.	<u>การตรงต่อเวลา</u> ครูให้นักเรียนมาเข้าแถวและเข้าชั้นเรียนทันเวลา	3.56	0.58	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
14.	ครูให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเข้าชั้นเรียน	3.49	0.58	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
15.	ครูให้นักเรียนมาเข้าชั้นเรียนให้ทันตามที่กำหนดเวลาไว้	3.55	0.64	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
16.	ครูให้นักเรียนพยายามมาเข้าชั้นเรียนให้ตรงตามเวลา	3.56	0.65	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
17.	ครูให้นักเรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าชั้นเรียน	3.58	0.65	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
18.	ครูให้นักเรียนเตรียมความพร้อมและอบอุ่นร่างกายตาม ระยะเวลาที่กำหนดให้	3.60	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
19.	ครูให้นักเรียนเกิดความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าแถว ตามเวลา	3.75	0.43	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.58	0.45	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	<u>ความเสียสละ</u>			
20	ครูให้นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการเบิกลูกอุปกรณ์	3.37	0.57	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
21	ครูให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลัง ความสามารถ	3.43	0.65	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
22	ครูให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ ในการเบิกลูกอุปกรณ์และเก็บอุปกรณ์	3.51	0.58	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
23	ครูให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ ในการอบอุ่นร่างกาย	3.62	0.57	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
24	ครูให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองตลอดเวลา	3.68	0.55	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
25	ให้นักเรียนมีความสนใจช่วยเหลือครูและเพื่อนในชั่วโมง พลศึกษา	3.79	0.50	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
26	ครูให้นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่	3.87	0.45	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.61	0.40	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 4 พบว่า กระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย ชั้นเตรียมด้านความรับผิดชอบ โดยรวม ครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้าน ความรับผิดชอบต่ออยู่ในการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อได้แก่ นักเรียนมีความสนใจและเอาใจใส่ในการมาเข้าแถวและจัดระเบียบแถวของตนเอง ($\bar{X} = 4.00$) ด้านระเบียบวินัยอยู่ในการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.52$) ได้แก่ นักเรียนยึดระเบียบวินัย เป็นข้อปฏิบัติในการทำกิจกรรมร่วมกัน ($\bar{X} = 3.67$) ด้านการตรงต่ออยู่ในการปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.49$) ได้แก่ ครูให้นักเรียนเกิดความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าแถวตามเวลา ($\bar{X} = 3.75$) ด้านความเสียสละอยู่ในการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.64$) ได้แก่ นักเรียนอุทิศเวลา ให้กับการทำงานอย่างเต็มที่ และนักเรียนมีความสนใจช่วยเหลือครูและเพื่อนในชั่วโมงพลศึกษา ($\bar{X} = 3.83$)

ตารางที่ 5 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการของกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระฤทธิย์ โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นตอนการ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
<u>ความรับผิดชอบ</u>				
27	ครูให้นักเรียนเกิดความตั้งใจปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดให้	3.58	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
28	ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายโดยไม่บ่น ไม่ทอดทิ้ง	3.45	0.70	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
29	ครูให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน	3.61	0.63	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
30	ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกา อย่างเคร่งครัด	3.69	0.46	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
31	ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองโดยไม่ต้องมีใครดูแล	3.24	0.78	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
32	ครูให้ฝึกปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยความขยันหมั่นเพียร	3.41	0.76	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
33	ครูให้ฝึกปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง	3.46	0.58	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
34	ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มและฝึกปฏิบัติทักษะเป็นกลุ่มได้โดยไม่ต้องมีใครควบคุม	3.49	0.70	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	รวม	3.49	0.49	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
<u>ระเบียบวินัย</u>				
35	ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามข้อตกลง กฎ กติกา ของชั้นเรียน	3.43	0.50	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
36	ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกา ในการเล่นและการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ	3.65	0.48	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
37	ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างอิสระโดยไม่ต้องมีใครดูแล	3.49	0.58	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
38	ครูให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบการใส่ชุดพลະ	3.56	0.58	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
39	ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบและข้อตกลงในชั่วโมงพลศึกษา	3.43	0.75	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	รวม	3.51	0.41	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นตอนการ)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
<u>การตรงต่อเวลา</u>				
40	ครูให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมและปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลา	3.43	0.58	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
41	ครูให้นักเรียนส่งงาน รายงาน ชิ้นงาน ตรงตามกำหนด	3.41	0.57	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
42	ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ตามระยะเวลา	3.60	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
43	ครูให้นักเรียนทดสอบทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด	3.60	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
44	ครูให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา ไม่ต้องมีใครเตือน	3.50	0.58	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	รวม	3.51	0.40	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
<u>ความเสียสละ</u>				
45	ครูให้นักเรียนที่ปฏิบัติกิจกรรมและทักษะได้ช่วยดูแลนักเรียนที่ปฏิบัติไม่ได้	3.47	0.65	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
46	นักเรียนสามารถช่วยครูดูแลเพื่อนที่ปฏิบัติทักษะไม่ได้	3.42	0.65	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
47	นักเรียนสามารถช่วยครูดูแลและตรวจเช็คอุปกรณ์ในชั่วโมงพลศึกษา	3.48	0.58	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
48	ในชั่วโมงพลศึกษานักเรียนสามารถดูแลครูและเพื่อนเสมอเมื่อมีโอกาสอันสมควร	3.51	0.76	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
49	นักเรียนสามารถให้การช่วยเหลือเพื่อนในเรื่องต่าง ๆ ตามความเหมาะสม	3.46	0.65	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
50	ให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการปฏิบัติทักษะและสามารถช่วยเหลือเพื่อนด้วยความจริงใจ	3.79	0.41	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.52	0.50	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

จากตารางที่ 5 พบว่า กระบวนการเรียนการสอนของครูที่ส่งเสริมคุณธรรมและ จริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระฤทัย ขึ้นดำเนินการด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครู พลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความ รับผิดชอบอยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.49$) ได้แก่ ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกา อย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 3.69$) ด้านระเบียบวินัย โดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการ เรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านระเบียบวินัยอยู่ในระดับการปฏิบัติอย่าง สม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.51$) ได้แก่ ครูให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎ กติกาในการเล่นและการประกอบ กิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.65$) ด้านการตรงต่อเวลาอยู่ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.51$) ได้แก่ ครูให้นักเรียนฝึกปฏิบัติทักษะและกิจกรรมต่าง ๆ ตามระยะเวลา และครูให้นักเรียนทดสอบ ทักษะต่าง ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.60$) ด้านการช่วยเหลือผู้อื่นอยู่ในระดับการปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.52$) ได้แก่ ให้นักเรียนรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในการปฏิบัติทักษะ และสามารถช่วยเหลือเพื่อนด้วยความจริงใจ ($\bar{X} = 3.79$) ด้านความสามัคคีอยู่ในระดับการปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.63$) ได้แก่ ให้นักเรียนแบ่งทีมและให้ความร่วมมือในการเล่นกีฬาเป็นทีมได้ และให้นักเรียน เกิดความร่วมมือและทำงานเป็นกลุ่มได้

ตารางที่ 6 แสดงความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับขั้นสรุปของกระบวนการเรียนการสอนของครูพลศึกษาที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย โดยรวมและรายข้อ

ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ขั้นสรุป)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม
<u>ความรับผิดชอบ</u>				
51	ให้นักเรียนเก็บอุปกรณ์หลังจากปฏิบัติทักษะและกิจกรรม	3.57	0.50	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
52	ให้นักเรียนจัดเวรในการเก็บอุปกรณ์หลังใช้ทุกครั้ง	3.57	0.50	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
53	ให้นักเรียนทำความสะอาดอุปกรณ์กีฬาหลังใช้ทุกครั้ง	3.45	0.71	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
54	ให้นักเรียนเข้าแถวและจัดแถวด้วยความเรียบร้อย	3.65	0.56	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
55	ให้นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองโดยไม่ต้อง มีใครเตือน	3.75	0.43	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
	รวม	3.60	0.34	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
<u>ระเบียบวินัย</u>				
56	ให้นักเรียนเข้าแถวเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.43	0.58	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
57	ให้นักเรียนเข้าแถวเรียงตามลำดับความสูง	3.39	0.57	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
58	ให้นักเรียนตรวจความเรียบร้อยในการเข้าแถวของตนเอง	3.54	0.58	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
59	ให้นักเรียนเดินแถวกลับชั้นเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.56	0.64	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
60	ไม่ให้นักเรียนเดินคุยกันและเดินเป็นกลุ่มชั้นชั้นเรียน	3.47	0.65	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
	รวม	3.48	0.47	ปฏิบัติบ่อยครั้ง
<u>ความเสียสละ</u>				
61	ให้นักเรียนเก็บอุปกรณ์หลังจากใช้ปฏิบัติกิจกรรมและ ทักษะต่าง ๆ	3.54	0.50	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
62	ให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนในการจัดเก็บอุปกรณ์ได้	3.76	0.43	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
63	ให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีความพร้อมในการเก็บ อุปกรณ์	3.67	0.56	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
64	ให้นักเรียนอุทิศเวลาให้กับการเก็บอุปกรณ์โดยไม่ต้องมี ใครแนะนำ	3.71	0.46	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
65	ให้นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นเก็บอุปกรณ์ด้วยความเต็มใจ	3.66	0.47	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
66	ไม่ให้นักเรียนเอาเปรียบเพื่อนและช่วยเหลืองานต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ	3.75	0.52	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

		รวม	3.68	0.37	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
ตารางที่ 6 (ต่อ)					
ข้อ ที่	กระบวนการเรียนการสอนพลศึกษา (ชั้นเตรียม)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับพฤติกรรม	
	การตรงต่อเวลา				
67	นักเรียนมาเข้าแถวและเข้าชั้นเรียนทันเวลา	3.33	0.65	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	
68	นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเข้าชั้นเรียน	3.33	0.49	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	
69	นักเรียนเข้าชั้นเรียนไม่ทันตามที่กำหนดเวลาไว้	3.33	0.78	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	
70	นักเรียนมีความพยายามในการมาเข้าชั้นเรียนให้ตรงตาม เวลา	3.50	0.67	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	
71	นักเรียนให้ความสนใจและเอาใจใส่ในการเข้าชั้นเรียน	3.67	0.49	ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ	
	รวม	3.49	0.46	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	

จากตารางที่ 6 พบว่า กระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระหฤทัย ชั้นสรุปด้านความรับผิดชอบ โดยรวมครูพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่ออยู่ในระดับการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.60$) ได้แก่ ให้นักเรียนทำความสะอาดร่างกายของตนเองโดยไม่ต้องมีใครเตือน ($\bar{X} = 3.75$) ด้านระเบียบวินัยอยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.48$) ได้แก่ ให้นักเรียนเดินแถวกลับชั้นเรียนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.56$) ด้านความเสียสละโดยรวมนักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมด้านความเสียสละในระดับปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนในการจัดเก็บอุปกรณ์ได้ ($\bar{X} = 3.76$)

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวนัยนา เมฆหมอก
วัน เดือน ปีเกิด	15 มีนาคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยสงครณี ปี พ.ศ. 2544
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพระหฤทัยนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่ง	ครู